GRAMMAR APPENDIX

Grammar Review

PRESENT SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **work**	I / You **do not (don't) work**	**Do** I / you **work**?
He / She / It **works**	He / She / It **does not (doesn't) work**	**Does** he / she / it **work**?
We / You / They **work**	We / You / They **do not (don't) work**	**Do** we / you / they **work**?

Uses	Examples	Adverbs of frequency / Time expressions
A regular habit or routine	*My sister **works** on Sundays.* (Nire arrebak igandeetan lan egiten du.)	always, usually, generally, regularly, occasionally, frequently, often, sometimes, rarely, seldom, never
A general truth or scientific fact	*Facebook **is** a popular website.* (Facebook webgune ezaguna da.)	at 1 o'clock, at night, in the morning, on Fridays, every week, once a month, how often ...?
Stative verbs	*I think she **is** very bossy.* (Oso agintzailea dela uste dut.)	

➲ *STATIVE VERBS*

Ekintzak baino egoerak adierazten dituzte eta *Present Simple* aldian erabiltzen dira. Ondorengo ezaugarriekin dute lotura:

- emozioekin eta sentimenduekin (**dislike**, **enjoy**, **hate**, **hope**, **like**, **love**, **prefer**, **want**),
- pentsamenduarekin eta iritziarekin (**believe**, **forget**, **guess**, **know**, **remember**, **think**, **understand**),
- pertzepzioarekin eta zentzumenekin (**feel**, **hear**, **see**, **smell**, **sound**, **taste**, **touch**),
- prezioekin eta neurriekin (**cost**, **measure**, **weigh**) eta
- jabetzarekin (**belong**, **have**, **own**).

Batzuek egoera eta ekintza adieraz ditzakete. Horregatik, *Present Simple* nahiz *Present Continuous* aldiarekin erabiltzen dira.

*Donna **thinks** the book is wonderful.*
(Donnak liburua zoragarria dela uste du.) [egoera]

*He **is thinking** about going to Malta in the summer.*
(Udan Maltara joatea pentsatzen du.) [ekintza]

See aditzak *Present Continuous* aldian, bizkitartean, aldez aurretik finkaturiko etorkizuneko ekintza adierazten du.

*We **are seeing** Ann tonight.*
(Ann ikusiko dugu gaur gauean.) [Hitzartu dugu jada.]

PRESENT CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **am singing**	I **am** (I'**m**) **not singing**	**Am** I **singing**?
You **are singing**	You **are not** (**aren't**) **singing**	**Are** you **singing**?
He / She / It **is singing**	He / She / It **is not** (**isn't**) **singing**	**Is** he / she / it **singing**?
We / You / They **are singing**	We / You / They **are not** (**aren't**) **singing**	**Are** we / you / they **singing**?

Uses	Examples	Time expressions
An action which is happening now	*Greg **is reading** right now.* (Oraintxe bertan Greg irakurtzen ari da.)	now, right now, at the moment
A temporary action	*I **am studying** maths this term.* (Matematika ikasten ari naiz hiruhileko honetan.)	this year, at present, today, these days, this month
A definite plan for the near future (see page 8)	*I **am meeting** my boyfriend tonight.* (Nire mutil-lagunarekin gelditu naiz gaur gauean.)	this evening, tonight, tomorrow, next Friday / week / year

PAST SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **finished**	I / You **did not (didn't) finish**	**Did** I / you **finish**?
He / She / It **finished**	He / She / It **did not (didn't) finish**	**Did** he / she / it **finish**?
We / You / They **finished**	We / You / They **did not (didn't) finish**	**Did** we / you / they **finish**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action in the past	*A dog **attacked** my sister last year.* (Txakur batek eraso egin zion nire arrebari lehengo urtean.)	yesterday, last week / year, two days ago, in 2007, in the 1980s, in the 18th century, when, then
A series of completed actions in the past	*Mr Smith **climbed** the stairs and **followed** him.* (Mr Smithek eskailerak igo eta atzetik joan zitzaion.)	

PAST CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **was visiting**	I **was not (wasn't) visiting**	**Was** I **visiting**?
You **were visiting**	You **were not (weren't) visiting**	**Were** you **visiting**?
He / She / It **was visiting**	He / She / It **was not (wasn't) visiting**	**Was** he / she / it **visiting**?
We / You / They **were visiting**	We / You / They **were not (weren't) visiting**	**Were** we / you / they **visiting**?

Uses	Examples	Time expressions
An incomplete action in progress at a specific time in the past	*At 9 o'clock that evening, he **was waiting** for the report.* (Gau horretan 9etan txostenaren zain zegoen.)	last night / week / year, at 4 o'clock
An incomplete action interrupted by another action	*As I **was speaking** on the phone, David came into the room.* (Telefonoz hitz egiten ari nintzela, David sartu zen gelan.)	when, while, as
Two incomplete actions in progress at the same time in the past	*While Janet **was walking** up the path, Martin **was parking** the car.* (Janet bidean gora zihoan bitartean, Martin autoa aparkatzen ari zen.)	

PAST PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **had arrived**	I / You **had not (hadn't) arrived**	**Had** I / you **arrived**?
He / She / It **had arrived**	He / She / It **had not (hadn't) arrived**	**Had** he / she / it **arrived**?
We / You / They **had arrived**	We / You / They **had not (hadn't) arrived**	**Had** we / you / they **arrived**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action which took place before another action in the past	*By the time the police arrived, he **had already left**.* (Polizia iritsi zenerako, alde egin zuen.)	already, by the time, after, before, until, never, just

PRESENT PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **have lived**	I / You **have not (haven't) lived**	**Have** I / you **lived**?
He / She / It **has lived**	He / She / It **has not (hasn't) lived**	**Has** he / she / it **lived**?
We / You / They **have lived**	We / You / They **have not (haven't) lived**	**Have** we / you / they **lived**?

Uses	Examples	Time expressions
An action that began in the past and continues in the present	*I **have played** basketball for two years.* (Bi urte daramatzat saskibaloian jokatzen.)	never, ever, already, just, yet, recently, lately, how long ...?, for, since, in recent years
An action that took place at an undetermined time in the past, but is connected to the present	*She **has moved** house recently.* (Etxez aldatu da orain dela gutxi.)	

FUTURE SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will allow**	I / You **will not (won't) allow**	**Will** I / you **allow**?
He / She / It **will allow**	He / She / It **will not (won't) allow**	**Will** he / she / it **allow**?
We / You / They **will allow**	We / You / They **will not (won't) allow**	**Will** we / you / they **allow**?

Uses	Examples	Time expressions
A prediction	*Vancouver **will attract** thousands of tourists.* (Vancouverrek ehunka turista erakarriko ditu.)	this evening, in an hour, at 2 o'clock, later, tomorrow, next month / year, soon, in a few weeks, in the future, on the 1st of May
A planned schedule	*The tour **will begin** at 9.00 am.* (Bira goizeko 9etan hasiko da.)	
A spontaneous decision	*I am too tired to walk. I**'ll take** a taxi.* (Nekatuegi nago oinez joateko. Taxia hartuko dut.)	

BE GOING TO

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I **am going to buy**	I **am** (I'm) **not going to buy**	**Am** I **going to buy**?
You **are going to buy**	You **are not (aren't) going to buy**	**Are** you **going to buy**?
He / She / It **is going to buy**	He / She / It **is not (isn't) going to buy**	**Is** he / she / it **going to buy**?
We / You / They **are going to buy**	We / You / They **are not (aren't) going to buy**	**Are** we / you / they **going to buy**?

Uses	Examples	Time expressions
A planned action for the future	*We **are going to spend** our next holiday in London.* (Londresen igaroko dugu gure hurrengo oporraldia.)	this evening, later, in an hour, at 4 o'clock, tomorrow, soon, next month / year, in a few weeks, on the 8th of May
An action that is about to happen or a future event based on present evidence	*Be careful! You **are going to fall**!* (Kontuz ibili! Erori egingo zara!) *There's a lot of material - this exam **is going to be** difficult!* (Gai asko dago: azterketa hau zaila izango da!)	

➲ *PRESENT CONTINUOUS* ETORKIZUN ESANAHIAREKIN

Aldez aurretik finkatuta egonik, etorkizun hurbilean gauzatuko diren ekintzak adierazten ditu. Hitzartutako egitasmo pertsonalekin erabiltzen ohi da.

Askotan **be going to** egiturak adierazten duen ideia bera adierazten du.

*I**'m washing / going to wash** my hair this evening.*
(Gaur gauean ilea garbituko dut.)

Kontrara, asmoak edo erabakiak adierazi nahi dituzunean, komenigarria da **be going to** erabiltzea.

*I**'m going to talk** to him about her.*
~~*I**'m talking** to him about her.*~~
(Hitz egin nahi diot neskari buruz.) [asmoa nabarmendu nahi da]

*I**'m seeing** Phil tonight.*
(Gaur gauean ikusiko dut Phil.) [egitasmo hitzartua nabarmendu nahi da]

Etorkizun esanahia duen *Present Continuous* aldiak etorkizuneko denbora-esamoldea erabiliko du, ez orainaldikoa, eta horrek adierazten digu ez dela egiazko *Present Continuous* aldia.

*He **is studying** history **at the moment**.*
(Historia ikasten ari da une honetan.) [orainaldia]

*He **is signing** a contract **tomorrow**.*
(Bihar doa kontratua sinatzera.) [etorkizuna]

FUTURE PERFECT SIMPLE

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will have eaten**	I / You **will not (won't) have eaten**	**Will** I / you **have eaten**?
He / She / It **will have eaten**	He / She / It **will not (won't) have eaten**	**Will** he / she / it **have eaten**?
We / You / They **will have eaten**	We / You / They **will not (won't) have eaten**	**Will** we / you / they **have eaten**?

Uses	Examples	Time expressions
A completed action at a certain future time	*By the time he's ready to go, the shops **will have closed**.* (Irteteko prest dagoenerako, dendak itxita egongo dira.)	by this time next week, by 3 o'clock, by the end of ..., by then, by August, in four months

FUTURE CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **will be travelling**	I / You **will not (won't) be travelling**	**Will** I / you **be travelling**?
He / She / It **will be travelling**	He / She / It **will not (won't) be travelling**	**Will** he / she / it **be travelling**?
We / You / They **will be travelling**	We / You / They **will not (won't) be travelling**	**Will** we / you / they **be travelling**?

Uses	Examples	Time expressions
An action in progress at a certain future time	*We**'ll be visiting** her on Thursday.* (Hura bisitatzen izango gara ostegunean.)	at this time tomorrow, at this time next ..., on Thursday, in the next decade

1. Fame

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **have been working**	I / You **have not been working**	**Have** I / you **been working**?
He / She / It **has been working**	He / She / It **has not been working**	**Has** he / she / it **been working**?
We / You / They **have been working**	We / You / They **have not been working**	**Have** we / you / they **been working**?

Uses	Examples	Time expressions
An action that started in the past and continues in the present	*I **have been working** as a photographer for a year.* (Urte bete daramat argazkilari lanetan.) *How long **have** you **been waiting**?* (Zenbat denboran egon zara zain?)	for a year, since 2002, how long ...?, all night / morning / day / week ...
An action whose results are still apparent	*I am tired. I **have been signing** autographs all night.* (Nekatuta nago. Gau osoan aritu naiz autografoak sinatzen.)	

EGITURA

Baiezkoa: subjektua + **have** / **has been** + **–ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Ezezkoa: subjektua + **have** / **has not** (edo **n't**) + **been** + **–ing** bukaera daraman aditz nagusia.

Galderazkoa: **have** / **has** + subjektua + **been** + **–ing** bukaera daraman aditz nagusia.

ERABILERAK

- Orain dela hainbat denbora hasi eta oraindik dirauten ekintzak adierazteko. *Present Perfect Continuous* aldiak ekintzaren iraupena nabarmentzen duenez, itzultzeko garaian "eraman + aditz nagusia -t(z)en" egituraz balia gaitezke.

  *The actress **has been acting** for two years.*
  (Antzezleak bi urte daramatza antzezten.)
- Bukatu berriak badira ere, emaitzak oraindik agerian dituzten ekintzak adierazteko.

PAST PERFECT CONTINUOUS

FORM

Affirmative	Negative	Interrogative
I / You **had been waiting**	I / You **had not been waiting**	**Had** I / you **been waiting**?
He / She / It **had been waiting**	He / She / It **had not been waiting**	**Had** he / she / it **been waiting**?
We / You / They **had been waiting**	We / You / They **had not been waiting**	**Had** we / you / they **been waiting**?

Uses	Examples	Time expressions
An action which continued up to another past action	*His fans **had been waiting** for three hours when he arrived.* (Haren jarraitzaileek hiru ordu zeramatzaten zain heldu zenean.)	for hours, since last April, all morning ... when, until, before ...

EGITURA

Baiezkoa: subjektua + **had been** + **–ing** amaiera daraman aditz nagusia. Forma bera du pertsona guztietan.

Ezezkoa: subjektua + **had not** (edo **n't**) **been** + **–ing** amaieradun aditz nagusia.

Galderazkoa: **had** + subjektua + **been** + **–ing** bukaera daraman aditz nagusia.

ERABILERAK

- Lehenaldiko ekintza laburren aurretik luzaroan gertatzen ari ziren ekintzak adierazteko. "Eraman, aritu, egon" aditzen iragana dugu maiz aditz-aldi hau itzultzeko baliabidea.

  *I **had been trying** to find an agent for months until finally I found one.* (Hilabeteak neramatzan agente baten bila, azkenean bat aurkitu nuen arte.)

Ohikoena bi ekintzok juntagailu batez lotuak aurkitzea da: denborazkoa izan daiteke hori, (**when**, **until**, **before**), kontzesiboa (**although**) edo kausazkoa (**because**).

*The play was a failure **because** the main character **had been drinking** all night.*
(Antzezlana porrota izan zen, antzezle nagusia edaten aritu zelako gau osoan.)

Oharra:

Perfect Continuous aldiarekien erabiltzen diren denbora-esamoldeek, bai orainaldian eta bai iraganean, denbora-aldia adierazi behar dute eta ez une zehatza.

Perfect Continuous aldia, bestalde, ez da **know** edo **want** bezalako aditz estatikoekin erabiltzen.

~~*He **has been wanting** to be a singer since he was four.*~~
*He **has wanted** to be a singer since he was four.*
(Lau urte zituenetik nahi izan du abeslari izatea.)

Gauza bat zenbat aldiz gertatu den konta badaiteke, ez dugu *Perfect Continuous* aldia erabiliko.

~~*He **has been trying** to call her four times today.*~~
*He **has tried** to call her four times today.*
(Lau aldiz saiatu da hari deitzen gaur.)

➲ GERUNDIOA ETA INFINITIBOA

GERUNDIOA

Ingelesez **–ing** bukaera duen adizkia da, eta izenaren funtzioa betetzen duena ondorengo kasuetan:

- Zenbait aditzen osagai zuzen gisa: **continue**, **deny**, **detest**, **dislike**, **enjoy**, **finish**, **hate**, **like**, **love**, **miss**, **prefer**, **recommend**, **suggest**, etab.

  *I **hate going** to celebrity parties.*
  (Ospetsuen festetara joatea gorroto dut.)
- Preposizioen ondotik.

  *We talked **about hiring** a bodyguard.*
  (Bizkartzaina kontratatzeaz hitz egin genuen.)
- Aditz-forma batzuen ondotik:
  be used to / **get used to**, **can't help**, **can't stand**, **don't mind** / **wouldn't mind**, **feel like**, **it's no use**, **look foward to**, **spend** (**time**), etab.

  *I **wouldn't mind being** famous.*
  (Ez litzaidake axolako ospetsua izatea.)
- Perpauseko subjektu bezala, ekintzei buruz era orokorrean ari garenean.

  ***Being** a sports star is not easy.*
  (Kiroletako izarra izatea ez da erraza.)

INFINITIBOA

Aurretik **to** daraman adizkia dugu. Honela erabiltzen da:

- Subjektu bezala ekintza konkretu betez ari garenean.

  ***To leave** now would be a mistake.*
  (Orain alde egitea akatsa litzateke.)
- Ondorengoak bezalako aditzen atzetik: **agree**, **appear**, **choose**, **decide**, **hope**, **learn**, **plan**, **promise**, **refuse**, **seem**, **try**, **want**, **wish**, **expect**, **manage**, etab.

  *He **refused to talk** about his private life.*
  (Bere bizitza pribatuaz ez zuela hitz egingo esan zuen.)
- Zenbait adjektiboren (**busy**, **happy**, **ready**, **tired**, **willing**, etab.) eta adberbioren ondotik (**slowly**, **fast**, **low**, etab.).

  *I am too **tired to see** a film tonight.*
  (Nekatuegi nago film bat ikusteko gaur gauean.)
- **Advise**, **help**, **invite**, **persuade**, **teach**, **tell** eta **warn** bezalako aditzen zeharkako osagarriaren ondotik.

  *She **persuaded me to join** the cast.*
  (Aktore-taldera elkartzeko konbentzitu ninduen.)

Hala ere, **make** nahiz **let** aditzek eta pertzepzio-aditz batzuek (**hear**, **feel**, **see**, etab.) aditzoina daramate ondotik.

*The police didn't **let** me **approach** the stage.*
(Poliziak ez zidan utzi eszenatokira hurbiltzen.)

GERUNDIOZ ETA INFINITIBOZ JARRAITURIKO ADITZAK

Aditz batzuen ondotik gerundioa nahiz infinitiboa jar daiteke, esanahia batere aldatzen ez delarik, adibidez, **begin**, **forbid**, **intend**, **propose** edo **start**:

*I started **to act** / **acting** two years ago.*
(Orain dela bi urte hasi nintzen antzezten.)

Love, **like**, **prefer** eta **hate** aditzek, berriz, gerundioa eta infinitiboa onartzen dituzte ondotik, baina esanahia zertxobait aldatu egiten da:

- **Love** / **like** / **hate** / **prefer** + **gerundioa** erabiliko dugu esanahia orokorra denean.

  *I **love watching** TV.*
  (Ikaragarri gustatzen zait telebista ikustea.)
- **Love** / **like** / **hate** / **prefer** + **infinitiboa** erabiliko dugu egoera edo denbora zehatz baten gainean ari garenean.

  *I **hate to tell** you this, but I haven't got tickets for the show.*
  (Gorroto dut esan beharra, baina ez dut ikustaldirako sarrerarik.)

Beste aditz batzuek, aldiz, esangura desberdinak dituzte, gerundioa ala infinitiboa, zer daramaten ondotik. Honatx adibide batzuk:

- ***forget*** + **gerundioa** ezezko esaldietan erabiltzen da, iraganean egindako zerbait ahaztea ezinezkoa dela adierazteko.

  *I'll never **forget meeting** Angelina Jolie.*
  (Inoiz ez dut ahaztuko Angelina Jolie ezagutu nuela.)

- ***forget*** + **infinitiboa** zerbait egitea ahaztu zaigula adierazteko.

  *I **forgot to ask** her about her last album.*
  (Bere azken diskoari buruz galdetzea ahaztu zitzaidan.)
- ***remember*** + **gerundioa** iraganean egindako zerbait gogoratzen dugula adierazteko.

  *I **remember giving** them their tickets.*
  (Gogoratzen naiz txartelak eman nizkiela.)
- ***remember*** + **infinitiboa** zerbait egin behar dela gogorarazteko.

  ***Remember to take** a picture of the singer before you go.*
  (Gogoratu abeslariari argazkia ateratzea alde egin aurretik.)
- ***regret*** + **gerundioa** iraganean egindako zerbaiten damua adierazteko.

  *He **regrets marrying** a celebrity.*
  (Damu da ospetsu batekin ezkondu izana.)
- ***regret*** + **infinitiboa** ondoren esan behar duzuna sentitzen duzula adierazteko.

  *I **regret to tell** you that all the tickets have been sold.*
  (Sentitzen dut, baina sarrera guztiak saldu egin dira.)
- ***stop*** + **gerundioa** zerbait egiteari utzi diogula adierazteko.

  *Amy **stopped going** to festivals last year.*
  (Amyk jaialdietara joateari utzi zion iaz.)
- ***stop*** + **infinitiboa** beste gauza bat egiten hasteko, ekintza bat eten egin behar dela adierazteko.

  *Can we **stop to have** a coffee?*
  (Geldi al gaitezke kafe bat hartzeko?)

⊃ VERB COLLOCATIONS

Aditz batzuek berauekin bakarrik loturiko hitz jakinak erabiltzen dituzte ondotik, eta, elkarrekin, **collocation** izeneko esamoldeak osatzen dituzte. Oso arruntak dira ingeles mintzatuan, eta, ondorioz, buruz ikastea komeni da. Adibidez:

catch sight of (begiztatu)
catch a bus (autobusa hartu)
catch someone's eye (norbaiti deigarria egin)

take for granted (ziurtzat jo, onartu)
take pride in (harrotasunez bete)
take by surprise (ezustean harrapatu)

go bald (burusoiltzen joan)
go missing (desagertu, galdu)
go mad (erotu)

⊃ ATZIZKIAK

Atzizkiak hitz batzuei gehitzen dizkiegun bukaerak dira, horrela, beste hitz berri batzuk sortzeko.

IZENAK OSATZEKO ATZIZKIAK

Aditzetatik izenak osatzeko atzizkien artean erabilienak **–ment**, **–tion** / **–sion** eta **–er** / **–or** ditugu.

agree (hitzartu)	*agree**ment*** (hitzarmen)
invite (gonbidatu)	*invita**tion*** (gonbidapen)
conclude (ondorioztatu)	*conclu**sion*** (ondorio)
run (korrika egin)	*runn**er*** (korrikalari)
sail (nabigatu)	*sail**or*** (nabigatzaile)

Izenak osatzeko beste atzizki batzuk **–ity**, **–ship**, **–ness**, **–ence** / **–ance**, **–ian** eta **–th** dira; hauek adjektiboei, aditzei edota beste izen batzuei erants diezazkiekegu.

personal (pertsonal)	*personal**ity*** (nortasun)
friend (lagun)	*friend**ship*** (adiskidetasun)
happy (zoriontsu)	*happi**ness*** (zoriontasun)
obedient (obediente)	*obedi**ence*** (obedientzia)
annoy (eragotzi)	*annoy**ance*** (eragozpen)
music (musika)	*music**ian*** (musikalari)
strong (indartsu)	*streng**th*** (indar)

ADJEKTIBOAK OSATZEKO ATZIZKIAK

–ed eta **–ing** bukaerak aditzetatik adjektiboak osatzeko atzizkiak dira. Lehenengoarekin, **–ed** bukaera duen adjektiboarekin, deskribatuko dugu pertsona edo gauza batek ondorio zehatz bat sentitzen edo jasaten duela; **–ing** amaieradun adjektiboarekin, berriz, ondorio hori eragiten duen pertsona edo gauza.

bore (aspertu)	*bor**ed*** (asperturik)
	*bor**ing*** (aspergarri)
amaze (harritu)	*amaz**ed*** (harrituta)
	*amaz**ing*** (harrigarri)

Izen batzuek **–ful** eta **–less** atzizkiak hartzen dituzte, eta sortzen diren adjektiboen esanahia argitzen laguntzen digute, **–ful** atzizkiak "-ekin" esan nahi baitu eta **–less** atzizkiak "gabe".

care (ardura)	*care**ful*** (arduratsu)
	*care**less*** (arduragabe)

Hauez gain, **–ous**, **–al**, **–able** / **–ible**, **–ive** eta **–ant** / **–ent** atzizkiak gehituta, adjektibo gehiago lor ditzakegu.

danger (arrisku)	*danger**ous*** (arriskutsu)
nation (nazio)	*nation**al*** (nazional)
predict (aurresan)	*predict**able*** (aurresan daitekeena)
reverse (alderantzizko)	*revers**ible*** (alderanzgarri)
attract (erakarri)	*attract**ive*** (erakargarri)
resist (iraun)	*resist**ant*** (iraunkor)
confide (fidatu)	*confid**ent*** (fidakor)

2. Going Green

MODALAK

Modal	Uses	Examples
can	ability	*Most people **can do** something to protect the environment.* (Jende gehienak egin dezake zerbait ingurumena babesteko.)
	request	***Can** I **join** your group?* (Zure taldera elkartu al naiteke?)
	suggestion	*Teachers **can encourage** students to ride bikes to school.* (Irakasleek anima ditzakete ikasleak eskolara bizikletaz etortzera.)
	possibility	*I **can lend** you my new electric car.* (Nire auto elektriko berria utz diezazuket.)
be able to	ability, possibility	*I **was able to install** solar panels on the roof.* (Eguzki-panelak teilatuan instalatzeko gai izan nintzen.)
can't	inability	*The mayor **can't (cannot) solve** our pollution problem.* (Alkateak ezin du gure kutsadura-arazoa konpondu.)
	prohibition	*You **can't throw** plastic in this bin.* (Ontzi honetara ezin duzu plastikorik bota.)
	disbelief	*That **can't be** Bob's car. He doesn't drive.* (Horrek ezin du Boben autoa izan. Ez daki gidatzen.)
could	past ability	*She **could run** very fast when she was a child.* (Oso azkar egin zezakeen korrika umetan.)
	polite request	***Could** you **water** my plants, please?* (Nire landareak urezta al zenitzake, arren?)
	polite suggestion	*You **could choose** organic food next time.* (Jaki organikoa hauta zenezake hurrengoan.)
	possibility	*The weather forecast **could be** wrong.* (Eguraldiaren iragarpena okerra izan zitekeen.)
may / might	possibility	*Peter **might join** Greenpeace.* (Baliteke Peter Greenpeaceko kide egitea.)
may	polite request	***May** I **leave** these plastic bottles here, please?* (Plastikozko botila hauek hemen utz al ditzaket, mesedez?)
should / ought to	advice, opinion	*We **should / ought to keep** the sea clean.* (Itsasoa garbi eduki beharko genuke.)
need to	obligation, necessity	*I **need to find out** what the weather will be like tomorrow.* (Bihar zer eguraldi egingo duen jakin beharra dut.)
have to	obligation, necessity	*We **have to avoid** using plastic products.* (Plastikozko produktuen erabilera saihestu beharra dugu.)
must	obligation, strong necessity	*We **must reduce** carbon emissions to slow down climate change.* (Karbono isuriak murriztu beharra dugu klima-aldaketa atzeratzeko.)
	strong belief	*Sam **must feel** terrible after seeing all that plastic in the river.* (Sam oso gaizki sentituko da plastiko hori guztia ibaian ikusita.)
mustn't	prohibition	*You **mustn't waste** water.* (Ez duzu ura alferrik galdu behar.)
don't have to	lack of obligation / necessity	*You **don't have to worry** about swimming here. This river is not polluted.* (Ez duzu zertan kezkatu hemen igeri egiteagatik. Ibai hau ez dago kutsatua.)
needn't	lack of obligation / necessity	*You **needn't wash** the vegetables. They are clean.* (Ez daukazu barazkiak garbitu beharrik. Garbi daude.)
would	formal request	***Would** you **open** the window, please?* (Leihoa irekiko al zenuke, mesedez?)
	offer	***Would** you **like** some more water?* (Ur gehiago nahi al duzu?)
shall	offer, suggestion	***Shall** I **help** you with your environmental research?* (Laguntzerik nahi al duzu ingurumenaren ikerketarekin?)

EGITURA

Modalek honako ezaugarri hauek dituzte:
- Aldagaitzak dira, horrenbestez, forma bera dute pertsona guztiekin eta ez dira jokatzen.
- Ez dute **do** / **does** laguntzailearen beharrik ezezko eta galderazko formak osatzeko.
- Jarraian aditzoinak dituzte beti.

Be able to, **have to** eta **need to** aditzek ez dituzte ezaugarri horiek guztiak; bai, ordea, aditz modalen erabilera batzuk.

ERABILERAK

can
- Trebetasuna edo gaitasuna adierazteko.
- Eskaerak egiteko, baimena eman eta eskatzeko.
- Iradokizunak egiteko.
- Posibilitatea azaltzeko.

be able to
- **Can** modalak duen adiera bera du, baina **can** *Present Simple* aldian bakarrik erabil daiteke; beraz, gainontzeko aditz-denboretan **be able to** aditzaz baliatuko gara.

can't
- Trebetasun edo gaitasun eza adierazteko.
- Debekua adierazteko.
- Ezezko ondorioa edo zerbait ezinezkoa den ziurtasuna adierazteko.

could
- Trebetasuna edo gaitasuna iraganean adierazteko.
- **Can** aditzarekin baino modu jasoagoan zerbait eskatzeko.
- Iradokizunak egiteko, baina ez **can** aditzarekin bezain zuzenak.
- **Can** aditzarekin baino posibilitate urriagoa adierazteko.

may* / *might
- Zerbait gertatzeko posibilitatea adierazten dute. Posibilitatea urriagoa denean, **might** erabiltzen da.
- **May**, halaber, baimena eman, eskatu edo ukatzeko erabiltzen da, eta eskaerak **can** aditzarekin baino era jasoagoan egiteko ere bai.

should* / *ought to
- Aholkuak eta gomendioak emateko erabiltzen dira biak.
- **Ought to**, ordea, kasik ez da erabiltzen ezezko eta galderetan.
- **Should** da bietan erabiliena.

need to* / *needn't
- **Need to** baiezko eran erabiltzen da obligazioa edo beharra adierazteko, **have to** aditzak bezalaxe.
- **Needn't** obligaziorik eta beharrik eza adierazteko erabiltzen da, **don't have to** bezala.

must* / *have to
- Obligazioa eta beharra adierazteko.
- **Must** orainaldian bakarrik erabiltzen da eta **have to** gainontzeko aditz-denboretan.
- Autoritatea duten pertsonek **must** erabiltzen dute, **have to** aditzak adierazten duen obligazioa ez baita hain indartsua.
- **Must** orainaldiko gertakizun bati buruzko ondorio logikoak adierazteko ere erabiltzen da ("antza", "nonbait").

mustn't
- Debekua adierazten du.

don't have to
- Obligazio eta beharrik eza adierazten du ("ez eduki zertan", "beharrik ez").

would
- Galderetan norbaiti zerbait egin dezan eskatzeko erabiltzen da.
- **Like** gehituz, zerbait eskaintzeko eta gonbidatzeko erabiltzen da.

shall
- Galderetan laguntza eskaintzeko eta iradokizunak egiteko erabiltzen da.

⊃ *PHRASAL VERBS*

Aditz hauek partikula bat edo gehiago izaten dute ondotik (preposizioak, adberbioak edo biak), eta elkarrekin esanahi berria hartzen dute, bakarka zuten esanahia ez den beste bat. Iragankorrak edo iragangaitzak izan daitezke.

*This song **brings back** some memories.*
(Kanta honek oroitzapenak ekartzen dizkit.)

*I was late because my car **broke down.***
(Berandu iritsi nintzen autoa matxuratu zitzaidalako.)

Iragankor gehienen kasuan, osagai zuzena jar daiteke aditzaren eta partikularen artean. Osagai hori izena bada, jar daiteke tartean edo atzean, baina izenordaina bada, derrigorrez tartean jarri behar da.

*I'm going to **pick up** my brother at the station.*
(Anaia jasotzera noa geltokira.)

*I'm going to **pick** my brother **up** at the station.*
*I'm going to **pick** him **up** at the station.*

Nolanahi den, iragankor batzuk, iragangaitz guztiak eta bi partikulez osatuak direnak banaezinak dira.

*He is **looking for** his sweets / them.*
(Goxokien / beraien bila dabil.)

Aditz batzuek partikula desberdinak onartzen dituztenez, **phrasal verbs** desberdinak osatzen dituzte.

start out (hasi)
start over (berriro hasi)
start up ((negozioa) antolatu)

Gainera, **phrasal verbs** askok esanahi bat baino gehiago dituzte:

break down (matxuratu, hondatu; negarrez hasi)
pick up (ikasi, bereganatu; jaso; hobetu; osatu)
bring up (hazi, hezi; planteatu, gaia atera)

MODAL BURUTUAK

Modal Perfect	Uses	Examples
must have	Certainty that something was true	*He **must have been** upset when all his crops were destroyed.* (Atsekabetu egingo zen uzta guztia hondatu zitzaionean.)
may / might have	A guess about a past action or possibility that something was true	*She **may / might have forgotten** to throw out the rubbish.* (Agian ahaztu egingo zitzaion zaborra botatzea.)
could have	Ability to do something in the past which in the end was not done	*He **could have joined** our protest.* (Gure protestarekin bat egiterik izan zuen.)
couldn't have	Certainty that something did not happen, disbelief	*They **couldn't have predicted** the tornado. It was sunny.* (Ezinezkoa zitzaien tornadoa aurreikustea. Eguzkia zegoen.)
would have	Desire to do something in the past which in fact could not be done	*I **would have gone** to the demonstration, but I was very busy.* (Manifestaziora joateko asmoa nuen, baina oso lanpetua nengoen.)
should / shouldn't / ought to have	Criticism or regret after an event	*You **shouldn't / should / ought to have warned** me earlier.* (Lehenago ohartarazi behar ninduzun. / Ez ninduzun lehenago ohartarazi behar.)
needn't have	An unnecessary past action	*You **needn't have picked** the children **up**. I was going to do it.* (Ez zenuen zertan umeak jaso. Ni nintzen hori egitekoa.)

ERABILERAK

***must have* + partizipioa**
- Gertatutako ekintza batekiko ondorio logikoa edo ustea azaltzeko erabiltzen da.

***may / might have* + partizipioa**
- Gertatutako zerbaiti buruz iragarpenak egiteko erabiltzen da.
- Zerbait egia izan daitekeela adierazten du.

***could have* + partizipioa**
- Iraganean zerbait egin zitekeen arren, azkenean ez zela egin adierazten du.

***couldn't have* + partizipioa**
- Zerbait gertatu izana ezinezkoa dela adierazteko.

***would have* + partizipioa**
- Iraganean zerbait egin nahi izan zela, baina kanpoko baldintzak medio, egiterik ez zela izan adierazten du.

***should / ought to have* + partizipioa**
- Gertatutako zerbaiti buruzko kexa.
- Espero genuena bete ez delako pena adieraz dezakegu.

***shouldn't have* + partizipioa**
- Iraganeko gertakizun bati buruzko iritzi kritikoa adierazten du, ez zuela gertatu behar adieraziz.

***needn't have* + partizipioa**
- Egin zena egin beharrik ez zegoela adierazten du.

➲ *SHOULD / HAD BETTER*

EGITURA

Baiezkoa: subjektua + **had better** + aditzoina. "Hobe duzu -t(z)ea" adiera du.

*You **had better** (You**'d better**) **use** public transport.*
(Hobe duzu garraio publikoa erabiltzea.)

Ezezkoa: subjektua + **had better not** + aditzoina.

*We**'d better not buy** that product. It's not environmentally friendly.*
(Hobe dugu produktu hori ez erostea. Ez du ingurumena zaintzen.)

Galderakoa: ez da galderetan erabiltzen.

ERABILERAK

Ikusi duzun bezala, **should** erabiltzen da gure ustez zer egin behar litzatekeen adierazteko eta aholkua nahiz iritzia emateko. Gauza bera adierazteko guztiz arrunta den beste era bat ere badugu: **had better** (edo **'d better** forma laburtua).

Nolanahi den, **should** aditzak ez duen erabilera bat ere badu bigarren era honek, abisua emateko erabiltzen baita. Kasu honetan "Ez... gero..." egituraren parekoa da.

*You**'d better use** energy-efficient light bulbs!*
(Hobe duzu kontsumo urriko bonbillak erabiltzea.)

*You**'d better not throw** that in the river!*
(Ez gero hori ibaira bota!)

3. Online World

BOZ PASIBOA

Tense	Active	Passive
Present Simple	*Amazon **sells** books online.*	*Books **are sold** online by Amazon.*
Past Simple	*Amazon **sold** books online.*	*Books **were sold** online by Amazon.*
Future Simple	*Amazon **will sell** books online.*	*Books **will be sold** online by Amazon.*
Present Continuous	*Amazon **is selling** books online.*	*Books **are being sold** online by Amazon.*
Past Continuous	*Amazon **was selling** books online.*	*Books **were being sold** online by Amazon.*
Present Perfect Simple	*Amazon **has sold** books online.*	*Books **have been sold** online by Amazon.*
Past Perfect Simple	*Amazon **had sold** books online.*	*Books **had been sold** online by Amazon.*
Modals	*Amazon **should sell** books online.*	*Books **should be sold** online by Amazon.*
Modal Perfects	*Amazon **could have sold** books online.*	*Books **could have been sold** online by Amazon.*
have to	*Amazon **has to sell** books online.*	*Books **have to be sold** online by Amazon.*
be going to	*Amazon **is going to sell** books online.*	*Books **are going to be sold** online by Amazon.*

FORMA

Baiezkoa: subjektua + **to be** + aditz nagusiaren partizipioa.

Ezezkoa: subjektua + **to be** + **not** (edo **n't**) + aditz nagusiaren partizipioa.

Perpausa aditz modalarekin, *Future Simple* aldiarekin edo adizki elkartu batekin osatuta badago, aditz modalari, **will** partikulari edo **have** / **has** aldaerei **not** (edo **n't**) gehituko diogu.

*The computer **mustn't be restarted** yet.*
(Ordenagailua ezin da oraindik berrabiarazi.)

Galderazkoa: **to be** + subjektua + aditz nagusiaren partizipioa.

Perpausa aditz modalarekin, *Future Simple* aldiarekin edo adizki elkartu batekin osatua badago, perpaus pasiboa modalarekin edo laguntzailearekin hasiko dugu, aktiboan bezalaxe.

***Has** the new video game already **been launched**?*
(Bideo-joko berria kaleratu al da jada?)

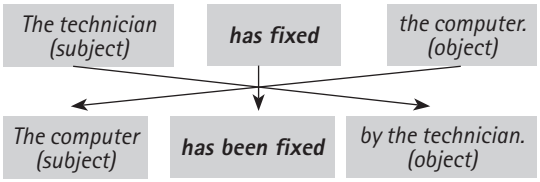
Galdetzailedun galderek ere aditz laguntzailearen eta subjektuaren arteko hurrenkera aldatu egiten dute, galdetzaileak subjektu-funtzioa duenean izan ezik.

***Where will** the new program **be purchased**?*
(Non erosi ahal izango da programa berria?)

***Who will be chosen** as prime minister?*
(Nor aukeratuko dute lehen ministro?)

➲ NOLA BILAKATU PERPAUS AKTIBOA PASIBO

Perpaus aktibo bat pasibo nola bilakatzen den ikasi aurretik, jakin beharra dago boz pasiboa askoz arruntagoa dela ingelesez euskaraz baino. Horregatik, itzultzeko garaian aditza boz aktiboan uztea hobesten da, forma inpertsonalak hautatuz edo hitzen hurrenkera aldatuz. Ondoren agertzen den eskeman ikus dezakezu perpaus aktiboa pasibo nola bihurtzen den.

(Ordenagailua konpondu du teknikariak.)

- Perpaus aktiboan aditzaren ondoan dagoen lehen osagarria bihurtuko da subjektu, dela osagarri zuzena dela zeharkakoa.

  *We **will give** a computer to Paul.*
  ***A computer will be given** to Paul.*
  (Ordanagailu bat jasoko du Paulek.)

  Bi osagarri daudenean, zeharkakoa subjektu bilakatzea da arruntena ingelesez.

  ***Paul will be given** a computer.*

  Zeharkako osagarria izenordain objektua bada, izenordain subjektu formara pasatuko dugu.

  *We **will give** him a computer.*
  ***He will be given** a computer.*

- Perpaus aktiboan aditz nagusiak zuen denboran jarriko dugu **to be** aditza, eta aditz nagusia, berriz, partizipioan.

  *She **is deleting** my files.*
  *My files **are being deleted**.*
  (Nire artxiboak borratzen ari dira.)

  Aditz modalak eta **be going to** egitura ez dira aldatzen, hauei darraien aditza baita pasiboan jartzen dena.

  *The teacher **can use** tutorials.*
  *Tutorials **can be used** by the teacher.*
  (Tutoretzak erabil ditzake irakasleak.)

- Subjektua esaldiaren bukaerara pasatuko dugu, aurretik **by** preposizioa daramala. Eta pertsona-izenordaina bada, dagokion izenordain objektuaz trukatu behar da.

ERABILERAK

- Ekintza burutzen duen subjektua baino garrantzitsuagoa ekintza bera dela nabarmendu nahi denean erabiltzen da, subjektua garrantzi gutxikoa delako, ezezaguna delako edo aipatu nahi ez delako.

  *Somebody **bought** the new device.*
  *The new device **was bought**.*
  (Gailu berria erosi zuten.)

- **Say**, **think**, **believe**, **know** edo **report** bezalako aditzekin bi pasibo egitura desberdin erabil ditzakegu:

  - Bata honela eratzen da: **it** izenordainaz eratutako egitura inpertsonala + goiko aditzetako bat pasiboan dela + **that**, subjektua eta aditza dituen perpausaz jarraitua. Honelakoak itzultzeko, boz aktiboko egitura inpertsonaletara joko dugu: "esaten da / uste da / susmoa da..."; **know** bakarrik itzul daiteke boz pasiboan.

    ***It is said that** you can google anybody.*
    (Google-n edonor bila dezakezula esaten da.)

    ***It is known that** some of the information on Wikipedia is not accurate.*
    (Jakinekoa da Wikipediako hainbat informazio ez dela zehatza.)

  - Bestea honela eratzen da: subjektua + goiko aditzetako bat pasiboan dela + infinitiboa. Honelakoak itzultzerakoan ere forma inpertsonaletara edo subjektu orokorretara joko dugu: "jendeak", "mundu guztiak", etab.

    *Her new blog **is said to be** very successful.*
    (Bere blog berria oso arrakastatsua dela esaten du jendeak.)

- **Consider** aditzak bigarren egitura bakarrik onartzen du, eta itzultzerakoan "-tzat jotzen / hartzen da" egitura edo antzekoak hautatuko ditugu.

  *Her new blog **is considered to be** very successful.*
  (Bere blog berria arrakastatsutzat jotzen da.)

➲ ADITZ ARAZLEAK: *HAVE / GET + SOMETHING + DONE*

Honako egitura **have** / **get** aditzak + izena + partizipioa, norbaiti eskatutako ekintzak adierazteko erabiltzen da.

*Peter is going to **have / get** his website **updated**.*
(Peter bere webgunea berritzera doa.) [beste pertsona batek egingo dio]

Egitura honek esanahi pasiboa du, erdian dagoen osagarri zuzenak partizipioan dagoen aditzaren bitartez adierazitako ekintza jasotzen baitu. Euskaratzerakoan, ordea, boz aktiboa erabiliko dugu.

*My computer crashed, so I **had** it **repaired** yesterday.*
(Ordenagailua hondatu zitzaidanez, konponarazi egin nuen atzo.)

Bi aditzok bereizi gabe erabiltzen badira ere, **get** informalagoa eta arruntagoa da ingeles mintzatuan.

*I **got** my computer **repaired** last week.*
(Ordenagailua konpondu nuen / zidaten joan den astean.)

4. Sense It

ZEHAR ESTILOA

Tense	Direct Speech	Reported Speech
Present Simple	*We **eat** tasty food.*	*She said that they **ate** tasty food.*
Past Simple	*We **ate** tasty food.*	*She said that they **had eaten** tasty food.*
Future Simple	*We **will eat** tasty food.*	*She said that they **would eat** tasty food.*
Present Continuous	*We **are eating** tasty food.*	*She said that they **were eating** tasty food.*
Past Continuous	*We **were eating** tasty food.*	*She said that they **had been eating** tasty food.*
Present Perfect Simple	*We **have eaten** tasty food.*	*She said that they **had eaten** tasty food.*
Present Perfect Continuous	*We **have been eating** tasty food.*	*She said that they **had been eating** tasty food.*
Past Perfect Simple	*We **had eaten** tasty food.*	*She said that they **had eaten** tasty food.*
Past Perfect Continuous	*We **had been eating** tasty food.*	*She said that they **had been eating** tasty food.*

ALDAKETAK MODALETAN

Direct Speech	Reported Speech
can	**could**
may	**might**
must / have to	**must / had to**
will	**would**

ALDAKETAK ZENBAIT HITZ ETA ESAMOLDETAN

Direct Speech	Reported Speech
now	then
today	that day
tonight	that night
yesterday	the previous day / the day before
last week	the previous week / the week before
a month ago	the previous month / the month before
tomorrow	the following day / the day after / the next day
next week	the following week / the week after
here	there
this / these	that / those

Norbaitek esandakoa kontatzeko erabiltzen da, baina pertsona horrek erabilitako hitz berberak aipatu gabe.

REPORTED STATEMENTS

Norbaitek esan berri duena orainaldian konta dezakegu. Horretarako nahikoa da komatxoak kentzea, izenordain subjektua aldatzea eta aditzaren pertsona ere bai.

"I am hungry."
*She **says** that **she is** hungry.*
(Gose dela dio.)

Ohikoena, dena dela, zehar estiloko menpeko perpausaren aurrean doan aditza (normalean **say** edo **tell**) lehenaldian jartzea da. Eta orduan menpeko perpauseko aditzak atzera-jauzia egingo du (*Present Simple* aldia *Past Simple*, aldira pasatuko da, hau *Past Perfect Simple* deiturikora, etab.).

Komatxoak kentzeaz gain eta aditz-denborak aldatzeaz gain, ordea, beste aldaketa batzuk ere beharrezkoak dira; horrela bada, izenordainek eta denbora- nola leku-esamoldeek ere aldaketak jasango dituzte.

Zehar estiloari sarrera ematen dioten aditz arruntenak **say** eta **tell** dira. Azkenak **to** preposiziorik gabeko zeharkako osagarria darama beti; lehenak, **say** aditzak, alegia, aukeran du zeharkako osagarria eraman ala ez, baina badaraman kasuetan, preposizio hori erabili beharra du. Menpeko perpausa **that** juntagailuaz hasten da, baina ingeles mintzatuan isildu egiten da.

"The smell is strong, but pleasant," he said.
*He **told us** (that) the smell was strong, but pleasant.*
*He **said** (that) the smell was strong, but pleasant.*
*He **said to us** (that) the smell was strong, but pleasant.*
(Usain sendoa, baina atsegina zela esan zuen.)

Perpausak egia orokorra adierazten duenean, aditz-denborak ez du inolako aldaketarik jasaten.

"Smells trigger memories," he said.
*He **said** that smells **trigger** memories.*
(Usainek oroitzapenak dakartzatela esan zuen.)

REPORTED QUESTIONS

Ingelesez bi motatako galderak daude:

- **Yes / No questions** motakoak, hots, "bai" edo "ez" batekin erantzun daitezkeenak. Era honetako galderak zehar estilora aldatzeko **ask** aditza eta ondoren **if** edo **whether** erabiliko dugu. Orain galderak perpaus arrunt izatera pasa direnez, ez dago subjektu-aditz arteko hurrenkera-aldaketarik, ez dago galdera-markarik, ez eta komatxorik.

  "Do you like chocolate?" they asked the girl.
  *They **asked** the girl **if / whether she liked** chocolate.*
  (Txokolatea gustatzen al zitzaion galdetu zioten neskari.)

- **Wh- questions** motakoak galdetzaile batekin hasten direnak ditugu (**what**, **who**, **where**, **when**, **why**, **whose**, **how**, etab.), eta zehar estilora pasatzerakoan, galdetzailea + subjektua + aditza hurrenkera erabiliko dugu eta galdera-marka nahiz komatxoak alde batera utziko ditugu.

  "What is your favourite flavour?" Frank asked.
  *Frank **asked what** my favourite flavour **was**.*
  (Nire zapore gustukoena zein zen galdetu zuen Frankek.)

REPORTED ORDERS

Aginduak zehar estilora pasatzeko, aginteraren ordez infinitiboa erabiliko dugu. Baina infinitiboaren aurretik, agindua adierazten duen aditz bat hautatuko dugu, esate baterako, **tell** eta **order**, atzean zeharkako osagarria daramala. Badira beste aditz batzuk ere egitura hau jarraitzen dutenak: **ask** eta **beg** aditzak eskaerak adierazteko, **invite** gonbitea luzatzeko edo **warn** norbaiti ohartarazpena egiteko.

"Stop staring at me," the mother told her son.
*The mother **ordered** her son **to stop** staring at her.*
(Adi-adi begira ez jarraitzeko agindu zion amak semeari.)

Ezezko perpaus bat dugunean, **not** kokatuko dugu **to** partikularen aurrean.

"Don't tell anybody," she begged us.
*She **begged** us **not to tell** anybody.*
(Inori ez kontatzeko erregutu zidan.)

REPORTED SUGGESTIONS

Aurrena subjektua eta **suggest** nahiz **recommend** aditzak lehenaldian jarriko ditugu, eta ondoren pertsona horrek iradokitakoa adieraziko dugu. Iradokizunak bi eratara pasatzen dira zehar estilora:

- **That** partikularekin hasten den perpaus bat osagarri zuzentzat erabiliz, subjektua eta aditza oinarrizko forman dituela. Kasu honetan iradokizuna beste pertsona batzuei zuzendua dago.

  "Take the shortcut," he recommended.
  *He **recommended that we take** the shortcut.*
  (Laburbidea hartzeko aholkatu zigun.)

- Gerundioa erabiliz, subjekturik zehaztu gabe, iradokizuna egiten duen pertsona ere proposamenaren barruan baitoa.

  "Let's make chocolate biscuits!" she suggested.
  *She **suggested making** chocolate biscuits.*
  (Txokolatezko gailetak egitea iradoki zuen.)

➲ *REPORTING VERBS*

Zehar estiloari sarrera emateko gehien erabiltzen diren aditzak **say**, **tell** eta **ask** dira. Hauek mezua soilik helarazten digute, informazio gehiago gaineratu barik. Baina hiztunaren intentzioa edo erabilitako doinua ere azaldu nahi baditugu, aipatutakoez gain **reporting verbs** ugari erabil ditzakegu:

- Baieztapenetarako: **admit**, **agree**, **announce**, **answer**, **apologise**, **boast**, **claim**, **complain**, **declare**, **deny**, **explain**, **inform**, **insist**, **mention**, **offer**, **promise**, **refuse**, **remind**, **reply**, **state**
- Galderetarako: **enquire**, **request**, **want to know**, **wonder**
- Aginduetarako: **demand**, **order**, **shout**, **warn**
- Erreguetarako: **beg**
- Iradokizunetarako: **advise**, **invite**, **recommend**, **suggest**

Aditz horietako batzuek infinitiboa ala gerundioa onar dezakete ondotik, baina menpeko perpaus batez jarraiturik ere joan daitezke.

- Infinitiboa: **promise**, **agree**, **refuse**, **advise**, **remind**, etab.
  *Emma **promised to cook** a mouth-watering stew.*
  (Ahoa bete ur utziko zigun gisatua prestatuko zigula agindu zigun Emmak.)
- Gerundioa: **deny**, **admit**, etab.
  *She **admitted having** a weakness for chocolate.*
  (Txokolatearekiko zaletasuna zuela onartu zuen.)

5. Families

ERLATIBOZKO PERPAUSAK

DEFINING RELATIVE CLAUSES

Uses	Examples
who and **that** refer to people	*She is the girl **who** / **that** lent me* The Kite Runner. (Hura da *Kometak Zeruan* utzi zidan neska.)
which and **that** refer to objects	The Kite Runner *is a book **which** / **that** I want to read.* (*Kometak Zeruan* da irakurri nahi dudan liburua.)
whose refers to possession	*Amir is a boy **whose** father is very strict.* (Aita oso zorrotza duen mutikoa da Amir.)
when and **that** refer to a moment in time	*I'll never forget the day **when** / **that** the war broke out.* (Inoiz ez dut ahaztuko gerra hasi zen eguna.)
where refers to a particular place	*I emigrated to a place **where** I can be safe.* (Seguru egon naitekeen herri batera emigratu nuen.)

NON-DEFINING RELATIVE CLAUSES

Uses	Examples
that cannot replace **who** or **which**	*Baba, **who** is Amir's father, played soccer as a child.* (Baba, Amirren aita dena, umetan futbolean ibilitzen zen.)

Erlatibozko izenordain edo adberbio batez hasten diren menpeko perpausak dira, eta bi motatakoak daude: **defining** (murrizgarriak) eta **non-defining** (ez-murrizgarriak).

DEFINING RELATIVE CLAUSES

Murrizgarriek aurrekariari buruzko ezinbesteko informazioa ematen digute. Hauek izan ezean, perpausaren esanahia osatu gabe geldituko litzateke.

- Erlatibozko izenordain hauek: **who** (pertsonak), **which** (gauzak) eta **that** (pertsonak eta gauzak) ken daitezke, menpeko perpausaren subjektuak ez badira.
- **Whose** (jabetza) ezin da ez kendu, eta ez **that** bategaz ordeztu ere.
- **When** (denbora) ken daiteke menpeko perpauseko subjektu-funtzioa ez badu, eta baita bere ordez **that** erabili ere.
- **Where** (lekua) ezin da **that** bitartez ordeztu eta gutxitan ken daiteke.

+ **Why** (arrazoia) ken daiteke eta baita **that** bitartez ordeztu ere.
+ **Whom** preposizioen atzean erabiltzen da, baina normalean kendu egiten da eta preposizioa aditzaren gibelera pasatzen da.

  *He is the person **to whom** you need to talk.*
  *He is the person you need to talk **to**.*
  (Hura da solasean aritzeko komeni zaizun pertsona.)

NON-DEFINING RELATIVE CLAUSES

Aurrekariari buruzko informazio gehigarria soilik ematen digute, horregatik, koma artean doaz. **Who**, **which**, **when**, **where** eta **whose** izenordain erlatibozkoekin eraikitzen dira eta inoiz ezin dira **that** bitartez ordeztu edo kendu.

+ Tauletan agertzen ez diren erabilera gehigarriak adierazteko.

*My father, **who** is a self-centred man, lives in Paris.*
(Nire aita, egozentrikoa dena, Parisen bizi da.)

⊃ EGITURA JASOA ETA OHIKOA

Erlatibozkoak aurretik preposizioa badarama, **which** erabiliko dugu aurrekaria gauza denean; baina pertsona bada, **who** erabili ordez **whom** erabiliko dugu. Hau oso erabilera jasoa da.

Kasu bietan, dena den, beti ere ohikoagoa da preposizioa perpausaren bukaeran kokatzea eta erlatibozko izenordaina kentzea.

*That's the point **with which** I agree.* [Jasoa]
*That's the point (**which**) I agree **with**.* [Ohikoa]
(Ni ados nagoen puntua hori da.)

*Dad is the person **to whom** you have to talk.* [Jasoa]
*Dad is the person (**who**) you have to talk **to**.* [Ohikoa]
(Aita da, hain justu, solaskide izan beharko zenukeen pertsona.)

Erlatibozko perpauseko aditzak ondoren preposizioa badarama, erlatibozko **who** erabil dezakegu, eta preposizioa aditzaren gibelean mantendu (ohiko erabilera) edo, **who** erabili ordez, **whom** erabil dezakegu, eta preposizioa erlatibozko izenordainaren aurrean kokatu (jasoa).

*His father was a bad-tempered man **who** was difficult to **live with**.* [Jasoa]
*His father was a bad-tempered man **with whom** it was difficult to **live**.* [Ohikoa]
(Haren aita, zeina umore eskaseko gizona baitzen, zaila zen elkarbizitzarako.)

6. A Good Buy

BALDINTZAZKO PERPAUSAK

Conditional clause	Result clause	Examples
FIRST CONDITIONAL		
if + Present Simple **unless**	Future Simple	***If*** *you* ***do*** *the shopping here, you'****ll get*** *great discounts.* (Erosketak hemen egiten badituzu, beherapen handiak lortuko dituzu.)
	Imperative	***Ask*** *for the receipt* ***if*** *you* ***want*** *to be able to return the camera.* (Ordainagiria eskatu, kamera itzultzeko aukera izan nahi baduzu.)
	Modal + base form	***If*** *you* ***buy*** *a new house, you* ***can rent out*** *the old one.* (Etxe berria erosten baduzu, zaharra aloka dezakezu.)
SECOND CONDITIONAL		
if + Past Simple **unless**	**would** + base form **could / might**	***If*** *I* ***had*** *enough money, I* ***would buy*** *plane tickets to Australia.* (Nahiko diru edukiko banu, Australiarako hegazkin-txartelak erosiko nituzke.)
		You ***could / might afford*** *to buy a new car* ***if*** *you* ***won*** *the lottery.* (Kotxe berria erosteko ahalmena izango zenuke, loteria irabaziko bazenu.)
THIRD CONDITIONAL		
if + Past Perfect	**would have** + past participle **could have / might have**	***If*** *I* ***had had*** *the receipt, I* ***would have returned*** *this shirt.* (Ordainagiria eduki izan banu, alkandora hau itzuliko nukeen.)
		I ***could / might have afforded*** *it* ***if*** *my salary* ***had been*** *better.* (Erosteko ahalmena izango nukeen, nire soldata hobea izan balitz.)

Baldintza adierazten duen menpeko perpaus batez (**conditional clause**) eta ondorioa adierazten duen perpaus nagusiaz (**result clause**) osatutako perpaus elkartuak dira. Ez dio axola zer hurrenkeratan kokatzen diren bi atalak, baina baldintza badoa lehenik, bi perpausen artean koma idatziko dugu.

If *it* ***rains****, the roads* ***get*** *wet.*
(Euria egiten badu, errepideak busti egiten dira.)

The roads ***get*** *wet* ***if*** *it* ***rains****.*
(Errepideak busti egiten dira euria egiten badu.)

BALDINTZAZKO LEHENA

Honakoa da egitura: **if** + *Present Simple* baldintzazko perpausean eta *Future Simple*, aditz modala edo agintera ondorioan. Baldintza betetzen bada, zer gertatuko den adierazten du.

You ***can't go*** *shopping* ***if*** *you* ***don't finish*** *your food.*
(Ezin zara erosketak egitera joan janaria bukatzen ez baduzu.)

If *you* ***want*** *to exchange it,* ***bring*** *the receipt.*
(Aldatzea nahi baduzu, ekarri ordainagiria.)

Baldintza ez betetzearen ondorioz zerbait gertatuko dela edo ez dela adierazi nahi badugu, baldintza-perpausari **unless** juntagailuarekin eman diezaiokegu hasiera ("ez ba..." / "ezean"), **if not** erabiltzearen pareko dena.

Unless *I* ***find*** *a sales assistant, I* ***won't open*** *the shop.*
If *I* ***don't find*** *a sales assistant, I* ***won't open*** *the shop.*
(Saltzaile bat aurkitu ezean / aurkitzen ez badut, ez dut dendarik irekiko.)

Gogoan izan **unless** nahiko maiz erabiltzen dela baldintzazko lehenean, baina ez horrenbeste bigarrenean, eta inoiz ez hirugarrenean.

BALDINTZAZKO BIGARRENA

Honela eratzen da: **if** + *Past Simple* eta **would** + aditzoina ondorioan. Orainaldiarekin loturiko baldintza hipotetikoak adierazten ditu, hau da, gertatzeko aukera gutxi dutenak.

He ***wouldn't buy*** *a BMW* ***unless*** *he* ***had*** *enough money.*
(Ez luke BMW bat erosiko, nahiko diru edukiko ez balu.)

Baldintzako perpauseko aditza **to be** denean, **were** erabiltzen da singularreko nola pluraleko pertsona guztiekin.

If *that camera* ***weren't*** *so expensive, I* ***would buy*** *it.*
(Kamera hori hain garestia ez balitz, erosi egingo nuke.)

Eta aholkuak ematen ari garenean, **if I were** formula erabiltzen da.

If I were *you, I* ***would get*** *the ones that are on sale.*
(Nik zure tokian, beherapenetan daudenak erosiko nituzke.)

Ondorioan **would** erabili ordez **could** eta **might** modalak ere erabil ditzakegu, baina hauek biek hipotesia burutzeko aukera are urriagoa dela adierazten dute. Euskaraz "agian, beharbada, gerta liteke" eta antzekoak erabil ditzakegu itzultzerakoan.

If *this brand* ***weren't*** *so expensive, I* ***might buy*** *more of their products.* (Marka hau hain garestia ez balitz, agian beraien produktu gehiago erosiko nituzke.)

BALDINTZAZKO HIRUGARRENA

Honela eratzen da: **if** + *Past Perfect* baldintzan eta **would have** + partizipioa ondorioan. Kasu honetan baldintza erabat ezinezkoa da, iraganari lotua baitago, beraz, hipotesia burutu ezina da.

*I **would have bought** a Mac **if** I **had had** money.*
(Mac bat erosiko nuen, dirua izan banu.)

Would have + partizipioa erabili ordez, **could have** eta **might have** + partizipioa hautatuz ere osatzen da ondorioa.

***If** we **had kept** the receipt, we **might** / **could have returned** the jacket.*
(Ordainagiria gorde izan bagenu, jaka itzuliko genuen.)

➲ DENBORAZKO PERPAUSAK

Etorkizunarekin lotuta daudenak baldintzazko lehenak bezala eratzen dira: *Present Simple* aldia menpeko perpausean eta *Future Simple* perpaus nagusian. Aldatzen dena juntagailuak dira, eta kasu honetan **as soon as**, **by the time**, **the moment** (**that**), **until**, **when**, eta antzekoak erabiltzen dira.

***I'll be** happier **as soon as** you **stop** spending so much money.*
(Zoriontsuagoa izango naiz, horrenbeste diru xahutzeari uzten diozun bezain laster.)

*I **won't stop** looking **until** I **find** that CD.*
(Ez diot bilatzeari utziko CD hori aurkitu arte.)

DESIRA-PERPAUSAK

Form	Uses	Examples
wish / **if only** + Past Simple	Refers to a present situation that the speaker is unhappy about	*He **wishes** he **had** time to go shopping.* (Nahiago luke erosketak egitera joateko denbora izango balu.) ***If only** I **had** an MP4 player.* (Nahiago nuke MP4 bat banu.)
wish / **if only** + Past Perfect	Expresses regret about a past action or situation	*I **wish** I **had bought** the blue ones.* (Nahiago nuen urdinak erosi izan banitu.) ***If only** he **had sold** the house sooner.* (Etxea lehenago saldu izan balu gutxienez / behintzat.)
wish / **if only** + **could** / **would** + base form	Expresses a desire for something to happen in the future	*I **wish** I **could go** to the shopping centre.* (Nahiago nuke saltoki-gunera joatea izango banu.) ***If only** the sales-assistant **would help** me.* (Saltzaileak lagunduko balit gutxienez.)

Desira-perpausek nahia azaltzen dute eta bi eratara osa daitezke: **wish** aditzarekin eta **if only** egiturarekin.

Wish aditzak "desio izan" esangura du, baina era honetako perpausetan subjektua **I** denean "nahiago nuke... ba", "gustatuko litzaidake" eta antzekoen pareko dugu. **That** juntagailua (ken daitekeena) buru duen menpeko perpausa du osagarri zuzentzat.

If only esamoldeak ere adiera bera du: euskaraz esanda "nahiago nuke / luke...", "gutxienez...", etab. Honek ere menpeko perpausa darama osagarri, baina **that** juntagailurik gabekoa.

Bai bata eta bai bestea aditz-aldi desberdinekin erabil daitezke:

- *Past Simple*: aldatu edo hobetu nahi genituzkeen oraingo egoerez jarduteko.

  *I **wish** / **If only** I **had** a better job.*
  (Nahiago nuke / Gutxienez lanpostu hobea banu.)

  Past Simple aldian doan aditza **to be** bada, **were** erabili behar da pertsona guztiekin.

  *I **wish** / **If only** it **were** that simple!*
  (Gustatuko litzaidake hain erraza izatea!)

- *Past Perfect*: gertatutako ekintzez jardutean, pena edo konponbiderik ez dutela adierazteko.

  *Do you **wish** you **had bought** it sooner?*
  (Nahiago al zenuen lehenago erosi izan bazenu?)

- **Could** edo **would** + aditzoina: etorkizuneko ekintzez ari gara, adierazitakoa gertatzea nahiko genukeela adierazteko.

  *I **wish** / **If only** I **could afford** it.*
  (Erosteko gai izango banintz behintzat!)

  Wish eta aditzoinaren subjektua desberdina bada, orduan **would** erabiliko dugu. Gainera, subjektua **I** eta **we** denetan, **could** erabiltzen da.

  *I **wish** / **If only** our sales **would** improve.*
  (Gure salmentak hobetuko balira gutxienez.)
  *I **wish** / **If only** we **could** go together.*
  (Nahiago nuke / Gutxienez elkarrekin joaterik bagenu.)

GLOSSARY

A

a breath of fresh air /ə breθ əv freʃ 'eə/ aire fresko pixka bat

a drop in the ocean /ə drɒp ɪn ðə 'əʊʃn/ ozeanoan tanta bat

access (n) /'ækses/ sarbide

access (v) /'ækses/ sartu

accomplish /ə'kʌmplɪʃ/ lortu, burutu

accurate /'ækjərət/ zehatz, doi

accuse of /ə'kjuːz əv/ salatu, leporatu

affairs /ə'feəz/ kontuak, arazoak

affluent /'æflʊənt/ dirudun, aberats

afford /ə'fɔːd/ -t(z)eko aukera izan, ahal izan

(be) all the rage /(biː) ɔːl ðə 'reɪdʒ/ azken moda izan, arrakasta izan

amazement /ə'meɪzmənt/ harridura, ezuste

amount /ə'maʊnt/ kopuru

appearance /ə'pɪərəns/ agerraldi; itxura

apply for /ə'plaɪ fə/ eskatu

apply to /ə'plaɪ tə/ eskaera egin / bete

approach /ə'prəʊtʃ/ -ekin hitz egin, -engana zuzendu; -engana gerturatu

arrive at /ə'raɪv ət/ -ra iritsi

arrive in /ə'raɪv ɪn/ -ra iritsi

autograph /'ɔːtəgræf/ autografo

available /ə'veɪləbl/ erabilgarri

avoid /ə'vɔɪd/ saihestu, ekidin

awful /'ɔːfl/ izugarri, beldurgarri

B

balance /'bæləns/ oreka gorde

ban /bæn/ debekatu

bargain /'bɑːgən/ mahuka, pagotxa

belly /'beli/ tripa, sabel

belongings /bɪ'lɒŋɪŋz/ ondasunak

benefit /'benɪfɪt/ onura, abantaila

bitter /'bɪtə/ mikatz

bleak /bliːk/ latz, etsigarri

blur /blɜː/ itxuragabetu, lausotu

bodyguard /'bɒdigɑːd/ bizkartzain

bond /bɒnd/ lotura

bonfire /'bɒnfaɪə/ sutzar

bottle /tə 'bɒtl/ botilan sartu

brand /brænd/ marka

break down /breɪk 'daʊn/ matxuratu, izorratu; negarrez hasi

break up /breɪk 'ʌp/ zatikatu, hautsi

bright /braɪt/ bizi

bring along /brɪŋ ə'lɒŋ/ (norberarekin) ekarri / eraman

bring back /brɪŋ 'bæk/ gogorarazi, gogora ekarri

bring up /brɪŋ 'ʌp/ hazi, hezi; planteatu, azaleratu

brother-in-law /'brʌðəɪnlɔː/ koinatu

burglar /'bɜːglə/ lapur

bury /'beri/ lurperatu (~ *oneself in*: -ekin egoskortu)

C

carbon dioxide /kɑːbəʊn daɪ'ɒksaɪd/ karbono dioxido

carbon footprint /kɑːbəʊn 'fʊtprɪnt/ karbono arrasto

carry /'kæri/ (stock-ean) eduki; saldu

catch a bus /kætʃ ə 'bʌs/ autobusa hartu

catch a cold /kætʃ ə 'kəʊld / burutik beherakoa harrapatu

catch fire /kætʃ 'faɪə/ su hartu

catch one's breath /kætʃ wʌnz 'breθ/ arnasa berreskuratu, nor bere onera etorri

catch sight of /kætʃ 'saɪt əv/ begiztatu, ikusi

catch someone's eye /kætʃ sʌmwʌnz 'aɪ/ norbaiti deigarri gertatu

charge a laptop /tʃɑːdʒ ə 'læptɒp/ ordenagailu eramangarria kargatu

charge a mobile phone /tʃɑːdʒ ə məʊbaɪl 'fəʊn/ telefono mugikorra kargatu

chase /tʃeɪs/ segitu, atzetik joan

cheer /tʃɪə/ bibaka aritu, txalotu

close-up /'kləʊsʌp/ lehen plano

come round /kʌm 'raʊnd/ (bisitan) etorri, gerturatu

come to /'kʌm tə/ hainbeste izan guztira

common sense /kɒmən 'sens/ sen on

complain about /kəm'pleɪn əbaʊt/ -z kexatu, -gatik erreklamatu

complain of /kəm'pleɪn əv/ -z kexatu

consist of /kən'sɪst əv/ -z osatuta egon, -n oinarritu

construct /kən'strʌkt/ eraiki

construction /kən'strʌkʃn/ eraikin

constructive /kən'strʌktɪv/ konstruktibo

consumerism /kən'sjuːmərɪzəm/ kontsumismo

contractor /kən'træktə/ kontratista

controversial /kɒntrə'vɜːʃl/ eztabaidagarri, polemiko

cousin /'kʌzn/ lehengusu

crash /kræʃ/ (ordenagailua) blokeatu

crawl /krɔːl/ lau hankatan ibili; poliki-poliki aurrera egin

creak /kriːk/ karraska egin

crew /kruː/ lagun-talde, koadrila

crop /krɒp/ laborantza, uzta

crowd /kraʊd/ jendetza

currently /'kʌrəntli/ gaur egun

cut down /kʌt 'daʊn/ murriztu

D

deafening /'defnɪŋ/ gorgarri

debris /'debriː/ hondakinak

debt /det/ zor

delete /dɪ'liːt/ ezabatu
delightful /dɪ'laɪtfl/ xarmagarri
deny /dɪ'naɪ/ ukatu
depend on /dɪ'pend ɒn/ -en menpe egon; -ekin kontatu
destroy /dɪ'strɔɪ/ suntsitu
device /dɪ'vaɪs/ tramankulu, gailu
devote /dɪ'vəʊt/ jardun, eskaini
die of /'daɪ əv/ -z hil
dim /dɪm/ ahuldu, itzali
discount /'dɪskaʊnt/ beherapen
disgraceful /dɪs'greɪsfl/ lotsagarri
disgusting /dɪs'gʌstɪŋ/ desatsegin
do business with /duː 'bɪznəs wɪð/ tratuan ibili, negoziatu
do more harm than good /duː mɔː 'hɑːm ðən gʊd/ gaitza baino erremedioa okerragoa izan
do one's best /duː wʌnz 'best/ ahal den guztia egin
do one's duty /duː wʌnz 'djuːti/ betebeharrak bete
do someone a favour /duː sʌmwʌn ə 'feɪvə/ norbaiti mesedea egin
do the shopping /duː ðə 'ʃɒpɪŋ/ erosketak egin
down to earth /daʊn tə 'ɜːθ/ errealista, hankak lurrean dituena
download a film /daʊn'ləʊd ə fɪlm/ film bat jaitsi
download a song /daʊn'ləʊd ə sɒŋ/ abesti bat jaitsi
drive /draɪv/ bizitasun, dinamismo

E

emit /i'mɪt/ isuri, bota
endless /'endləs/ amaigabe, infinitu
engaged /ɪn'geɪdʒd/ ezkongai
enter your age /'entə jɔː eɪdʒ/ adina sartu
enter your password /entə jɔː 'pɑːswɜːd/ pasahitza sartu
entertainment /entə'teɪnmənt/ ikuskizun, entretenimendu
environmentalist /ɪnvaɪrən'mentəlɪst/ ekologista
environmentally friendly /ɪnvaɪrənmentəli 'frendli/ ingurunea zaintzen duena, ingurunearentzako kutsagarria ez dena, ekologiko
envision /ɪn'vɪʒn/ aurreikusi, irudikatu
eventually /ɪ'ventʃʊəli/ azkenean
exchange /ɪks'tʃeɪndʒ/ (elkar)trukatu
excited /ɪk'saɪtɪd/ zirraraz beterik
exhibit /ɪg'zɪbɪt/ erakusketa
expose /ɪk'spəʊz/ azaldu, agerian utzi

F

faint /feɪnt/ ahul, ikusgaitz
fake /feɪk/ plantak egin
fashionable /'fæʃnəbl/ modako, apain
fence /fens/ hesi, itxitura
fiancée /fi'ɒnseɪ/ emaztegai
fight back /faɪt 'bæk/ defendatu, kontraerasoa jo
file /faɪl/ artxibo
firm /fɜːm/ enpresa
flavour /'fleɪvə/ zapore
flee /fliː/ ihes egin
fleet /fliːt/ flota
flush /flʌʃ/ kateari tira
folder /'fəʊldə/ paper-zorro, karpeta
fool /fuːl/ engainatu, iruzur egin, ziria sartu
forester /'fɒrɪstə/ basozain
forward an attachment /fɔːwəd æn ə'tætʃmənt/ dokumentu itsatsia (ber)bidali
forward an email /fɔːwəd æn 'iːmeɪl/ posta elektronikoa (ber)bidali
free of charge /friː əv 'tʃɑːdʒ/ doan, doako
free trial /friː 'traɪəl/ doako ale
frustrate /frʌ'streɪt/ etsitu
frustrated /frʌ'streɪtɪd/ etsituta
frustrating /frʌ'streɪtɪŋ/ etsigarri
frustration /frʌ'streɪʃn/ etsipen, frustrazio
fuel /'fjuːəl/ erregai
full-length film /fʊlleŋθ 'fɪlm/ luzemetrai

G

gadget /'gædʒɪt/ tramankulu, tresna
gear /gɪə/ ekipo; arropa
get along /get ə'lɒŋ/ ongi konpondu
get rid of /get 'rɪd ɒv/ begi bistatik kendu
get to /'get tuː/ -t(z)eko aukera izan
give out /gɪv 'aʊt/ agortu, amaitu; banatu
go abroad /gəʊ ə'brɔːd/ atzerrira joan
go bald /gəʊ 'bɔːld/ burusoildu
go blind /gəʊ 'blaɪnd/ itsutu
go in one ear and out the other /gəʊ ɪn wʌn ɪə ənd aʊt ðə 'ʌðə/ belarri batetik sartu eta bestetik irten, entzungor egin
go mad /gəʊ 'mæd/ erotu
go missing /gəʊ 'mɪsɪŋ/ desagertu, galdu
go out of business /gəʊ aʊt ɒv 'bɪznəs/ behea jo, kiebra jo
go strong /gəʊ 'strɒŋ/ gauza ondo joan
go wild /gəʊ 'waɪld/ zoratu, zoroaren pare jarri; neurrigabekerian erori
goal /gəʊl/ xede, helburu
google /'guːgl/ Google-n bilatu
grateful /'greɪtfl/ eskerroneko
great-grandfather /greɪt'grænfɑːðə/ birraitona
greenhouse effect /'griːnhaʊs ɪfekt/ negutegi-efektu
greenhouse gas /griːnhaʊs 'gæs/ negutegi-gas
grow apart /grəʊ ə'pɑːt/ urrundu
grow out of /grəʊ 'aʊt ɒv/ txikiegi gelditu

H

halfway /hɑːf'weɪ/ erdibidean
harmful /'hɑːmfl/ kaltegarri

harmless /'hɑ:mləs/ ez kaltegarri
hassle /'hæsl/ enbarazu, eragozpen
hear about /'hɪə əbaʊt/ (zerbait) jakin
hear from /'hɪə frəm/ -en albisteak / berriak eduki
hear of /'hɪə ɒv/ (zerbaiti / norbaiti buruz) entzun / jakin
heiress /'eəres/ oinordeko

I

idol /'aɪdl/ idolo
impressive /ɪm'presɪv/ sekulako, hunkigarri
(be) in the spotlight /(bi:) ɪn ðə 'spɒtlaɪt/ begirada guztien jomuga izan
infatuation /ɪnfætʃʊ'eɪʃn/ gutizialdi
ingest /ɪn'dʒest/ irentsi, ahoratu
inhabit /ɪn'hæbɪt/ bizi izan
inherit /ɪn'herɪt/ oinordetzan hartu
insist on /ɪn'sɪst ɒn/ ekin eta ekin aritu; azpimarratu
instant /'ɪnstənt/ berehalako
interest (n) /'ɪntrəst/ interes
interest (v) /'ɪntrəst/ interesa izan
interested /'ɪntrəstɪd/ interesaturik
interesting /'ɪntrəstɪŋ/ interesgarri

J

jealous /'dʒeləs/ jeloskor
jellyfish /'dʒelifɪʃ/ marmoka

K

keep in touch /ki:p ɪn 'tʌtʃ/ harremanetan egon

L

lack (n) /læk/ gabezia
lack (v) /læk/ falta izan
landfill /'lændfɪl/ zabortegi
launch /lɔ:ntʃ/ jaurti
lavish /'lævɪʃ/ luxuzko
lean on /'li:n ɒn/ -en gainean jarri/ etzan, euskarritu
lean out /'li:n aʊt/ -tik agertu, -ra agertu
licence plate /'laɪsns pleɪt/ plaka, matrikula
litter /'lɪtə/ zabor
live up to /lɪv 'ʌp tə/ -en mailan egon; -en arabera bizi izan, bete
log onto /lɒg 'ɒntə/ sartu, saioa hasi
logging /'lɒgɪŋ/ baso ustiapen
look up to /lʊk 'ʌp tu:/ miretsi, errespetatu
lose /lu:z/ galdu
loss /lɒs/ galera
lost /lɒst/ galdurik
luxurious /lʌg'ʒʊəriəs/ luxuzko

M

make a deal /meɪk ə 'di:l/ tratua egin
make a living /meɪk ə 'lɪvɪŋ/ bizimodua atera
make a mistake /meɪk ə mɪ'steɪk/ erratu, deskuidatu, nahastu
make a mountain out of a molehill /meɪk ə 'maʊntən aʊt ɒv ə məʊlhɪl/ harri koskorra mendi egin, puztu, handitu
make a statement /meɪk ə 'steɪtmənt/ adierazpena egin
make an effort /meɪk ən 'efət/ esfortzua / ahalegina egin
make an excuse /meɪk ən ɪk'skju:s/ aitzakia jarri
make friends /meɪk 'frendz/ lagunak egin
make (one's) way /meɪk wʌnz 'weɪ/ aurrera egin, bide egin
make waves /meɪk 'weɪvz/ arazoak sortu, urak nahastu
manage /'mænɪdʒ/ zuzendu, kudeatu
manageable /'mænɪdʒəbl/ erabilerraz, maneiagarri
management /'mænɪdʒmənt/ zuzendaritza, kudeaketa
manager /'mænɪdʒə/ zuzendari, kudeatzaile
marriage /'mærɪdʒ/ senar-emazte
married /'mærid/ ezkonduta
marry /'mæri/ ezkondu
marvellous /'mɑ:vələs/ zoragarri
mass media /mæs 'mi:dɪə/ komunikabideak
measurement /'meʒəmənt/ neurri
merchandise /'mɜ:tʃəndaɪs/ merkantzi(ak), salgai(ak)
miserable /'mɪzrəbl/ goibel, triste
monk seal /'mʌŋk si:l/ itsas txakur fraide
mood /mu:d/ umore (*be in the ~ for:* -t(z)eko gogoa izan)
mouth-watering /'maʊθwɔ:trɪŋ/ ahoa bete ur egiten duena, zoragarri

N

nag /næg/ errieta eman, esan eta esan ari izan
nasty /'nɑ:sti/ desatsegin
nay /neɪ/ ez
nephew /'nefju:/ iloba (mutil)
niece /ni:s/ iloba (neska)
nightmare /'naɪtmeə/ amesgaizto
nod /nɒd/ buruarekin baietza eman
nothing to do with /nʌθɪŋ tə 'du: wɪð/ -ekin zerikusirik ez izan
(be) notorious (for) /(bi:) nəʊ'tɔ:riəs (fə)/ (zerbaiteagatik) ezaguna izan, ospea izan

O

odour /'əʊdə/ usain
offensive /ə'fensɪv/ iraingarri
on sale /ɒn 'seɪl/ beherapenarekin
online /ɒn'laɪn/ linean, on-line
only child /'əʊnli tʃaɪld/ seme / alaba bakar

out of bounds /aʊt ɒv 'baʊndz/ debekatutako gune
outfit /'aʊtfɪt/ ekipatu
outlet /'aʊtlet/ irteera
outrageous /aʊt'reɪdʒəs/ iskanbilatsu
overhear /əʊvə'hɪə/ (halabeharrean) entzun
overjoyed /əʊvə'dʒɔɪd/ pozak zoratzen
overpriced /əʊvə'praɪst/ erabat garesti
overwhelmed /əʊvə'welmd/ txunditurik

P

pale /peɪl/ zurbil
passer-by /pɑːsə'baɪ/ oinezko
password /'pɑːswɜːd/ pasahitz
pastime /'pɑːstaɪm/ denbora-pasa
pattern /'pætn/ marrazki, diseinu
pay a debt /peɪ ə 'det/ zorra kitatu
pay a fortune /peɪ ə 'fɔːtʃuːn/ ikaragarri ordaindu
pay attention /peɪ ə'tenʃn/ arreta jarri
pay someone a compliment /peɪ sʌmwʌn ə 'kɒmplɪmənt/ norbaiti laudorioak bota
pay someone a visit /peɪ sʌmwʌn ə 'vɪzɪt/ norbaitengana bisitan joan
pay the bills /peɪ ðə 'bɪlz/ ordainagiriak pagatu
pay the price /peɪ ðə 'praɪs/ ondorioak pagatu
performance /pə'fɔːməns/ antzezlan
performer /pə'fɔːmə/ antzezle
pick out /pɪk 'aʊt/ aukeratu
pick up /pɪk 'ʌp/ ikasi, barneratu; jaso; hobetu, osatu
pickles /'pɪklz/ ozpineztatuak
pleasant /'pleznt/ atsegin
pole /pəʊl/ poste, masta; pertika
politician /pɒlə'tɪʃn/ politikari
pollution /pə'luːʃn/ kutsadura
popularity /pɒpjʊ'lærəti/ ospe
portable /'pɔːtəbl/ eramangarri
post a message /pəʊst ə 'mesɪdʒ/ mezua postaz bidali
post information /pəʊst ɪnfə'meɪʃn/ informazioa postaz bidali
prefer /prɪ'fɜː/ nahiago izan
preferable /'prefrəbl/ hobe
preference /'prefrəns/ lehentasun
pregnant /'pregnənt/ haurdun
pressing /'presɪŋ/ premiazko
pressure /'preʃə/ presio
prevent /prɪ'vent/ prebenitu, saihestu, galarazi
price-conscious /'praɪskɒnʃəs/ prezioez kezkaturik
price tag /'praɪs tæg/ (salneurriaren) etiketa
publicity /pʌb'lɪsəti/ publizitate
pump /pʌmp/ ponpatu
purchase (n) /'pɜːtʃəs/ erosketa
purchase (v) /'pɜːtʃəs/ erosi
pursue /pə'sjuː/ jarraitu, segitu
push around /pʊʃ ə'raʊnd/ kikildu, beldurtu
pyre /'paɪə/ sutzar

Q

quarrel /'kwɒrəl/ liskartu, sesioan ibili

R

raise /reɪz/ hezi, hazi
raw material /rɔː mə'tɪəriəl/ lehengai
ready-made /'redimeɪd/ aurrez prestaturik
realm /relm/ erresuma, domeinu, esparru
receipt /rɪ'siːt/ ordainagiri
referee /refə'riː/ kirol-epaile
refund /'riːfʌnd/ diru-itzultze
relative /'relətɪv/ senitarteko
rely on /rɪ'laɪ ɒn/ -z fidatu; -en menpe egon; gogoan izan, aintzakotzat hartu
remain /rɪ'meɪn/ izaten jarraitu; gelditu
remind about /rɪ'maɪnd əbaʊt/ gogorarazi
remind of /rɪ'maɪnd əv/ gogorarazi, gogora ekarri
remove /rɪ'muːv/ kendu, ezabatu
renewable energy /rɪn juːəbl 'enədʒi/ energia berriztagarri(ak)
restart /'riːstɑːt/ berriro hasi, berrabiatu
retort /rɪ'tɔːt/ ihardetsi, erantzun
rhythm /'rɪðəm/ erritmo
road safety /'rəʊd seɪfti/ bideko segurtasun
role model /'rəʊl mɒdl/ jokabide eredu
rough /rʌf/ latz, lakar

S

savoury /'seɪvəri/ zaporetsu; gazi
scent /sent/ lurrin-usain, usain gozo
search for /'sɜːtʃ fə/ bila ibili
see eye to eye /siː aɪ tə 'aɪ/ ados egon
self-centred /self'sentəd/ egozentriko
self-confidence /self'kɒnfɪdəns/ norberarengan konfiantza izan
self-esteem /selfɪ'stiːm/ autoestima
sensation /sen'seɪʃn/ sentsazio
sense /sens/ sentitu
sensible /'sensəbl/ zentzudun, zuhur
sensitive /'sensətɪv/ sentikor
set back /set 'bæk/ atzeratu
set off /set 'ɒf/ sortarazi, eragin
set up /set 'ʌp/ (negozioa) eratu, sortu
settle for /'setl fə/ -ekin konformatu
shop around /ʃɒp ə'raʊnd/ dendaz denda ibili salneurriak konparatzen
shopkeeper /'ʃɒpkiːpə/ saltzaile
short cut /'ʃɔːt kʌt/ laburbide
shove /ʃʌv/ bultzada
shred /ʃred/ apur, pitin

shuffle /'ʃʌfl/ hankak arrastaka ibili
sibling /'sɪblɪŋ/ neba / ahizpa
single /'sɪŋgl/ ezkongabe
smooth /smu:ð/ leun
snap /snæp/ (argazkiak) atera
snap up /snæp 'ʌp/ ihes egiten ez utzi (*(be) snapped up*: (stock-a) agortuta gelditu)
social networking site /səʊʃl 'netwɜ:kɪŋ saɪt/ sare sozialen webgune
splurge (on) /splɜ:dʒ (ɒn)/ barra-barra gastatu, xahutu
spoilt /spɔɪlt/ mizke hazitako
spouse /spaʊs/ senar / emazte
start out /stɑ:t 'aʊt/ hasi
start over /stɑ:t 'əʊvə/ berriro hasi
start up /stɑ:t 'ʌp/ (negozioa) eratu, antolatu
statement /'steɪtmənt/ aitorpen
stay at /'steɪ ət/ -n gelditu
stench /stentʃ/ kirats, hats
stink /stɪŋk/ kiratsa jario
stir /stɜ:/ estimulatu, piztu
stock up on /stɒk 'ʌp ɒn/ -z hornitu, erosi
store /stɔ:/ gorde, biltegiratu
stormy /'stɔ:mi/ ekaiztsu
straight /streɪt/ zuzenean
stroke /strəʊk/ ferekatu, laztandu
stroll /strəʊl/ ibilaldi, paseo
struggle /'strʌgl/ borroka
stuff /stʌf/ tramankuluak
subtle /'sʌtl/ mehe, leun
supply /sə'plaɪ/ hornitu
surrounded /sə'raʊndɪd/ inguraturik
sweatshop /'swetʃɒp/ langileak esplotatzen dituzteneko tailerrak
(have a) sweet tooth /(həv ə) swi:t 'tu:θ/ gozozalea izan

T

tabloids /'tæblɔɪdz/ prentsa sentsazionalista
take a break /teɪk ə 'breɪk/ atseden hartu
take a photo /teɪk ə 'fəʊtəʊ/ argazkia atera
take advantage of /teɪk əd'vɑ:ntɪdʒ əv/ -z baliatu, -i probetxu atera
take after /teɪk 'ɑ:ftə/ -en antza izan
take charge /teɪk 'tʃɑ:dʒ/ kargu egin
take for granted /teɪk fə 'grɑ:ntɪd/ ziurtzat jo, onartu
take on /teɪk 'ɒn/ -i aurre egin
take one's time /teɪk wʌnz 'taɪm/ behar adina denbora hartu, gauzak lasai egin
take pride in /teɪk 'praɪd ɪn/ -z harro sentitu
take someone by surprise /teɪk sʌmwʌn baɪ sə'praɪz/ ustekabean harrapatu norbait
talent scout /'tælənt skaʊt/ talentu bilatzaile
tangle up /'tæŋgl ʌp/ korapilatu, nahaspilatu
tantalising /'tæntəlaɪzɪŋ/ tentatzaile
tap /tæp/ iturri
(give somebody a) taste of his / her own medicine /(gɪv sʌmbədi ə) teɪst ɒv hɪz / hə əʊn 'medɪsn/ odolkiak ordainetan eman
tasty /'teɪsti/ zaporetsu, gozo
tease /ti:z/ zirikatu, adarra jo
the sky's the limit /ðə skaɪz ðə 'lɪmɪt/ mugarik gabe
the tip of the iceberg /ðə tɪp əv ðə 'aɪsbɜ:g/ icebergaren tontorra
think about /'θɪŋk əbaʊt/ -i buruzko iritzia eman; -n pentsatu
think of /'θɪŋk əv/ -n pentsatu
tidy up /taɪdi 'ʌp/ txukundu, jaso
tie /taɪ/ lotura
tough /tʌf/ zail, gogor
trash /træʃ/ zabor
trend /trend/ moda, joera
trigger /'trɪgə/ eragin, sortarazi; dei egin
turn into /tɜ:n 'ɪntə/ bilakatu, bihurtu
turn out /tɜ:n 'aʊt/ suertatu, gertatu, atera
turpentine /'tɜ:pəntaɪn/ agoarras
tutorial /tju:'tɔ:riəl/ tutoritza

U

(be) unaware /(bi:) ʌnə'weə/ ez jakin
updated /ʌp'deɪtɪd/ eguneraturik
uproar /'ʌprɔ:/ iskanbila, zalaparta
urge (n) /ɜ:dʒ/ bulkada, desira
urge (v) /ɜ:dʒ/ premiatu, animatu
use up / ju:z 'ʌp/ agortu, amaitu
user-friendly / ju:zə'frendli/ erabilerraz, maneiagarri

V

vacuum up /'vækjʊəm ʌp/ xurgatu
vanish into thin air /'vænɪʃ ɪntə θɪn eə/ desagertu
voyage /'vɔɪɪdʒ/ itsaso-bidaia

W

war-torn /'wɔ:tɔ:n/ gerrak txikiturik
wealthy /'welθi/ dirudun, aberats
weird /wɪəd/ bitxi, arraro
whack /wæk/ kolpe gogor
whiff /wɪf/ kirats antzeko
whisper /'wɪspə/ xuxurlatu, ahopean hitz egin
widow /'wɪdəʊ/ alargun
willing /'wɪlɪŋ/ prest, gertu
wipe out /waɪp 'aʊt/ suntsitu, ezabatu
worship /'wɜ:ʃɪp/ gurtu, miretsi

Y

yelp / jelp/ txilio egin, garrasi egin

Functional Language

Unit 1

TALKING ABOUT A PICTURE

This picture shows ... /ðɪs 'pɪktʃə ʃəʊz/ Argazki honetan ageri da / dira…

They seem to be ... /ðeɪ 'si:m tə bi:/ Badirudi … direla / daudela.

It could be that ... /ɪt kəd 'bi: ðæt/ Litekeena da…

I imagine ... /aɪ ɪ'mædʒɪn/ Uste dut…

I'd say that ... /aɪd 'seɪ ðæt/ Esango nuke ...-(e)la

it looks like ... /ɪt 'lʊks laɪk/ badirudi …-(e)la

They'll probably ... /ðeɪl 'prɒbəbli/ Haiek agian…

You can tell that ... / ju: kæn 'tel ðæt/ Bistakoa da … -(e)la.

perhaps /pə'hæps/ agian, beharbada

I suppose ... /aɪ sə'pəʊz/ Uste dut ...-(e)la.

This is a picture of ... /ðɪs ɪz ə 'pɪktʃə əv/ -en argazkia da hau.

You can see … / ju: kæn 'si: / Ikus dezakezu...

In the background, there is / there are … /ɪn ðə 'bækgraʊnd ðeə ɪz/ ðeə ɑ:/ Atzean ... dago / daude.

Unit 2

REACHING A DECISION

Not really. /nɒt 'rɪəli/ Egia esan, ez.

I hadn't thought of that. /aɪ hædnt 'θɔ:t əv ðæt/ Pentsatu gabea nintzen horretan.

you've got a point / ju:v gɒt ə 'pɔɪnt/ horretan arrazoi duzu

You're right. / jʊə 'raɪt/ Arrazoi duzu.

Oh, come on! /əʊ kʌm 'ɒn/ Tira!, Benga!

That's true, but ... /ðæts 'tru: bət/ Hori egia da, baina…

I see what you mean. /aɪ si: wɒt ju: 'mi:n/ Ulertzen dut zer esan nahi duzun.

All right then, let's ... /ɔ:l 'raɪt ðen lets/ Ongi da, goazen orduan…

OK. So we've decided ... /əʊkeɪ səʊ wi:v dɪ'saɪdɪd/ Ongi. Beraz, erabaki dugu…

Unit 3

PERSONAL INTERVIEWS

How long have you ...? /haʊ 'lɒŋ hæv ju:/ Zenbat denboran aritu zara…?

How often do you ...? /haʊ 'ɒfn du: ju:/ Zenbat aldiz…?

What do you ...? /'wɒt də ju: / Zer…?, Zertan…?

Do you ever ...? /du: ju: 'evə/ Inoiz…?

In your opinion, ... /ɪn jɔ: ə'pɪnɪən/ Zure iritziz, …

Have you ever ...? /hæv ju: 'evə/ Egunen batean … zara / duzu?

What types of ...? /wɒt 'taɪps əv/ Zer motatako…?

How do you usually ...? /haʊ du: ju: 'ju:zu:əli/ Normalean nola…?

Do you think ...? /du: ju: 'θɪŋk/ Uste duzu …-(e)la?

What / Who is your favourite … ? /wɒt/hu: ɪz jɔ: 'feɪvərɪt/ Zein da zure ... gustukoena?

Where is your favourite ...? /weə ɪz jɔ: 'feɪvərɪt/ Non dago zure … gustukoena?

What would you like to … ? /wɒt wʊd ju: 'laɪk tə/ Zer gustatuko litzaizuke…?

What are your plans for … ? /wɒt ɑ: jɔ: 'plænz fə/ Zer plan dituzu…?

Unit 4

COMPARING PICTURES

The two pictures are similar because ... /ðə tu: pɪktʃəz ɑ: 'sɪmələ bɪkɒz/ Bi argazkiak antzekoak dira …-(e)lako.

Another thing they've got in common is ... /ə'nʌðə θɪŋ ðeəv gɒt ɪn kɒmən ɪz/ Komunean duten beste gauza bat zera da...

However, in some ways they are very different. /haʊevə ɪn 'sʌm weɪz ðeɪ ɑ: veri dɪfrənt/ Dena den, neurri batean oso desberdinak dira.

I would imagine that the people in picture A ... /aɪ wʊd ɪ'mædʒɪn ðæt ðə pi:pl ɪn pɪktʃə eɪ/ A argazkiko jendea … esango nuke.

Another difference is ... /ə'nʌðə dɪfrəns ɪz/ Beste desberdintasun bat zera da…

Personally, I'd rather ... /'pɜ:sənəli aɪd rɑ:ðə/ Nik neuk, nahiago nuke…

while in picture B, it's quite likely that ... /waɪl ɪn pɪktʃə bi: ɪts kwaɪt laɪkli ðæt/ B argazkian, bitartean, oso litekeena da…

whereas in picture B ... /weəræz ɪn pɪktʃə bi:/ B argazkian, aldiz,…

For example /fə ɪg'zɑ:mpl/ Adibidez

while /waɪl/ bitartean / aldiz

they both show ... /ðeɪ 'bəʊθ ʃəʊ/ bietan agertzen da...

Unit 5

EXPRESSING AN OPINION

In my opinion, … /ɪn maɪ ə'pɪnjən/ Nire iritziz, …

I think that … /aɪ 'θɪŋk ðæt/ Uste dut …-(e)la

If you ask me, … /ɪf juː 'ɑːsk miː/ Nire iritzian, …

I believe that … /aɪ bɪ'liːv ðæt/ Uste dut…

I agree that … /aɪ ə'griː ðæt/ -ela / Bat nator …-ekin

That's exactly what I think. /ðæts ɪgzæktli wɒt 'aɪ θɪŋk/ Hori da, hain zuzen, nik pentsatzen dudana.

I know what you mean. /aɪ nəʊ wɒt juː 'miːn/ Badakit zer esan nahi duzun.

You've got a point. / juːv gɒt ə 'pɔɪnt/ Horretan arrazoi duzu.

I disagree. /aɪ dɪsə'griː/ Ez nator bat.

That's not the point. /ðæts nɒt ðə 'pɔɪnt/ Kontua ez da hori.

That's not the way I see it. /ðæts nɒt ðə weɪ aɪ 'siː ɪt/ Niri ez zait horrela iruditzen. / Nik ez dut horrela ikusten.

You can't be serious! / juː 'kɑːnt biː sɪəriəs/ Ez zara serio arituko, gero!

How can you say that? /haʊ kæn juː 'seɪ ðæt/ Nola esan dezakezu hori?

As far as I'm concerned, … /æz fɑː æz 'aɪm kənsɜːnd/ Niri dagokidanez, …

Don't you think that …? /dəʊnt juː 'θɪŋk ðæt/ Ez duzu uste…?

What I mean is … /wɒt aɪ 'miːn ɪz/ Zera esan nahi dut…

You've got to admit that … / juːv gɒt tə əd'mɪt ðæt/ Onartu beharra duzu …-(e)la.

I'd say that … /aɪd 'seɪ ðæt/ Nik esango nuke …-(e)la

I realise that, but … /aɪ 'riːəlaɪz ðæt bət/ Konturatzen naiz horretaz, baina…

It seems to me that … /ɪt siːmz tə 'miː ðæt/ Iruditzen zait… / Uste dut…

You're right. / jʊə 'raɪt/ Arrazoi duzu.

That's a good idea. /ðæts ə gʊd aɪ'dɪə/ Ideia ona da hori.

I'm not sure about that. /aɪm nɒt 'ʃʊə əbaʊt ðæt/ Ez nago ziur horretaz.

Unit 6

ROLE PLAY (SHOPPING)

You won't be sorry! / juː wəʊnt biː 'sɒri/ Ez zara damutuko!

I'm afraid we've run out of those. /aɪm əfreɪd wiːv rʌn 'aʊt əv ðəʊz/ Uste dut agortu egin zaizkigula (horiek).

Do they suit me? /duː ðeɪ 'suːt miː/ Ondo dauzkat? / Ondo gelditzen zaizkit?

I'll have to check with the manager. /aɪl həv tə tʃek wɪð ðə 'mænɪdʒə/ Salmenta-zuzendariarekin hitz egin beharko dut.

Cash or credit card? /'kæʃ ɔː kredɪt kɑːd/ Txartelarekin ala dirutan?

They're top quality. /ðeə 'tɒp kwɒlətɪ/ Oso kalitate onekoak dira.

Haven't you got anything cheaper? /hævnt juː gɒt eniθɪŋ 'tʃiːpə/ Merkeagorik ez duzu ezer?

Are these on sale? /ɑː ðiːz ɒn 'seɪl/ Beherapenik badute horiek?

Do you take credit cards? /duː juː teɪk 'kredɪt kɑːdz/ Kreditu-txartelik onartzen duzue?

How can I help you? /haʊ kæn aɪ 'help juː/ Zertan lagun zaitzaket?

OK, I'll take it. /əʊkeɪ aɪl 'teɪk ɪt/ Ongi da. Hau hartuko dut.

Is there a discount? /ɪz ðeə ə 'dɪskaʊnt/ Beherapenik badago?

Your receipt's in the bag. / jɔː rɪ'siːts ɪn ðə bæg/ Ordainagiria poltsan dago.

Can you order one? /kæn juː 'ɔːdə wʌn/ Eskatuko al didazu bat?

PHRASAL VERBS

Zerrenda honetan guztiz ohikoak diren hainbat *phrasal verbs* aurkituko dituzu, liburuko testuinguruaren arabera itzuliak. *Phrasal verbs* hauek *multiword verbs* ere deitzen dira, jarraian preposizioa, adberbioa edo bien konbinaketa eraman baitezakete.

break down: hondatu, matxuratu; negarrez hasi; hautsi
break up: zatikatu, hautsi
bring along: (norberarekin) ekarri; (norberarekin) eraman
bring back: gogora ekarri, gogorarazi
bring up: hazi, hezi; gaia planteatu / azaleratu
call back: berriro deitu
carry on: jarraitu
clean up: garbitu, txukundu, jaso
come back: itzuli
come in: sartu
come on: hasi (~*!*: tira!, goazen!)
come round: (bisitan) pasatu, hurbildu
come to: hainbeste izan guztira
cut down: murriztu, gutxitu
deal with: -en kargu egin
end up: bukatu, amaitu
feel like: -t(z)eko gogoa izan
fight back: defendatu, kontraerasoa jo
figure out: ulertu, ulertarazi
fill in: (inprimakia, agiria) bete
find out: jakin, -en berri izan
fit in: sartu, -ra moldatu; bat etorri
get ahead: aurrera egin, arrakasta izan
get along: ongi konpondu
get back: itzuli
get by: konpondu, moldatu
get off: (autobusetik…) jaitsi
get on: ongi konpondu; (autobusera…) igo
get over: (gaixoaldia) gainditu
get rid of: begi bistatik kendu
get to: aukera izan
get together: elkartu
get up: jaiki; igo
give away: argitu; salatu
give back: (zerbait) atzera eman, itzuli
give out: banatu, zabaldu
give up: utzi, -i uko egin
go away: alde egin
go back: berriro etorri, itzuli
go on: iraun, jarraitu
go out: irten
grow apart: urruntzen joan
grow into: bihurtu, bilakatu
grow out of: txikiegi gelditu
grow up: hazi, koskortu
hang around: elkartu / -ekin ibili; denbora pasatu
hang on: itxaron
hang out: denbora pasatu
hang up: (telefonoa, apaingarria) eseki
hold on: itxaron
let down: huts egin, kale egin
live up to: -en mailan egon; -en arabera bizi izan, bete
look after: zaindu
look around: ingurura begiratu
look for: bila ibili
look forward to: irrikatu, desira izan
look out: kontuz ibili
look up: (informazioa) bilatu; bisitan joan; hobetu
look up to: miretsi, errespetatu
make up: osatu
miss out on: aukera galdu
move away: alde egin, lekuz aldatu
move into: (toki zehatz batera) lekuz aldatu
pass by: pasatu
pay back: (zorra) ordaindu, (dirua) itzuli; mendekatu, larrutik ordainarazi
pay for: ordaindu; zigortua izan
pay off: ordaindu, kitatu; merezi izan
pick out: seinalatu, hautatu
pick up: ikasi, barneratu; jaso; hobetu, osatu
play back: berriro erreproduzitu
push around: kikildu, beldurtu
put off: atzeratu, gerorako utzi
put on: adierazi; (arropa) jantzi
put up with: jasan, nozitu
run away: ihes egin
run out (of): gabe gelditu
set back: atzeratu
set off: sortarazi, ekarri
set up: (negozioa) eratu, sortu
shop around: dendaz denda ibili salneurriak alderatzen
snap up: (aukerak) berehala hartu, ez ihes egiten utzi
stand for: adierazi, esan nahi izan
stand out: nabarmendu
stand up: zutitu
start out: hasi
start over: berriro hasi
start up: (negozioa) eratu, antolatu
stay away: urrundu; ez hurbildu
stock up on: -z hornitu, erosi
take after: -en antza izan
take back: atzera egin, (esandakoa) zuzendu
take on: erronka egin, -ekin borrokan hasi, -i aurre egin
take out: ordaina hartu / bihurtu; (dirua) atera / kendu
take over: hartu, -en ardura hartu
take to: gustatu, gustuko hartu
take up: (zerbaiti) ekin, (zerbaitetan) zaletu
tangle up: nahaspilatu, korapilatu
tear apart: txiki-txiki egin
throw out: (zaborretara) bota
tidy up: txukundu, garbitu
try on: (arropa) probatu
turn around: buelta eman
turn down: (bolumena) jaitsi; -i uko egin
turn into: bihurtu, bilakatu
turn off: (irratia…) itzali, entxufea atera
turn on: (irratia…) piztu
turn out: suertatu, gertatu, atera
use up: agortu, amaitu
wipe out: suntsitu, ezabatu

PREPOSITIONS

VERBS + PREPOSITIONS

accuse of: norbaiti zerbait leporatu
agree on: ados jarri, bat etorri
apply for: eskatu
apply to: eskaera egin
argue about: -i buruz / -gatik eztabaidatu
argue with: -ekin eztabaidatu
arrive at: -ra iritsi
arrive in: -ra iritsi
begin with: -ekin / -tik hasi
belong to: -ena / -koa izan
care about: -z kezkatu / interesa agertu
climb up: igo, -n gora igo
complain about: -z kexatu, -gatik erreklamatu
complain of: -z kexatu
consist of: -z osatuta egon, -n oinarritu
depend on: -en menpe egon; gogoan izan, aintzakotzat hartu
die of: -z hil
emerge from: -tik atera / nabarmendu
enquire about: -z galdetu, -i buruz informatu
fight for: -en alde borrokatu
gossip about: -i buruz txutxu-mutxuka aritu
hear about: (zerbait) jakin
hear from: -en albisteak / berriak eduki
hear of: (zerbaiti / norbaiti buruz) entzun / jakin
insist on: ekin eta ekin aritu; azpimarratu
introduce to: ezagutarazi; aurkeztu
invite to: gonbidatu
lean on: -en gainean jarri/ etzan
lean out: -tik agertu, -ra agertu
listen to: entzun
log onto: saioa hasi
participate in: (kirola) egin; -n parte hartu
point at: seinalatu
point to: seinalatu
prevent from: saihestu, ekidin
protest against: -en kontra / -i buruz kexatu
protrude from: -tik nabarmendu
refer to: aipatu; izendatu
rely on: -en menpe egon; -ekin fidatu
remind about: gogorarazi
remind of: gogorarazi, gogora ekarri
rob of: lapurtu, ostu
search for: bila ibili
smell of: -en usaina izan
stare at: adi-adi begiratu
stay at: -n gelditu
talk about: -i buruz hitz egin
talk to / with: -ekin hitz egin
think about: -i buruzko iritzia eman; -n / -engan pentsatu
think of: -n pentsatu
wait for: -en zain egon
walk away: -ra sartu
write about: -i buruz idatzi

NOUNS + PREPOSITIONS

ban on: -t(z)eko debekua
desire for: -t(z)eko antsia / irrika
effect on: -engan / -n eragina
end of: -en amaiera
escape from: -tik ihes egitea
form of: -t(z)eko era
group of: talde
increase in: -en igoera
infatuation with: -ekin gutiziatzea
need for: -t(z)eko beharra
part of: -en zati
plenty of: nahiko, asko
reason for: -t(z)eko arrazoi
smell of: -en usain
solution to: -rako irtenbide

ADJECTIVES + PREPOSITIONS

(after *to be*)

dependent on: -en menpeko
different from: -tik desberdin
free from: -tik aske
good at: -n / -entzat / -rako on
interested in: -n / -ekin interesatuta
involved in: -n nahasita / sartuta
jealous of: -en inbidia
overjoyed at: -gatik pozez zoratzen
polite to: -ekin edukazio oneko
proud of: -ekin harro
sensitive to: -ekiko sentikor
similar to: -en antzeko
suitable for: -t(z)eko egoki
unhappy with: -ekin pozik ez / nahigabetuta

IRREGULAR VERBS

BASE FORM (V1)	PAST SIMPLE (V2)	PAST PARTICIPLE (V3)	EUSKARA
be /biː/	was / were /wɒz/wɜː/	been /biːn/	izan
beat /biːt/	beat /biːt/	beaten /'biːtn/	jo
become/bɪ'kʌm/	became /bɪ'keɪm/	become /bɪ'kʌm/	bihurtu, bilakatu
begin /bɪ'gɪn/	began /bɪ'gæn/	begun /bɪ'gʌn/	hasi
bend /bend/	bent /bent/	bent /bent/	tolestu, okertu
bet /bet/	bet /bet/	bet /bet/	apustu egin
bite /baɪt/	bit /bɪt/	bitten /'bɪtn/	kosk egin, hozka egin
bleed /bliːd/	bled /bled/	bled /bled/	odola jario
blow /bləʊ/	blew /bluː/	blown /bləʊn/	putz egin
break /breɪk/	broke /brəʊk/	broken /'brəʊkn/	apurtu
bring /brɪŋ/	brought /brɔːt/	brought /brɔːt/	ekarri
build /bɪld/	built /bɪlt/	built /bɪlt/	eraiki
burn /bɜːn/	burnt / burned /bɜːnt/bɜːnd/	burnt / burned /bɜːnt/bɜːnd/	erre
burst /bɜːst/	burst /bɜːst/	burst /bɜːst/	lehertu
buy /baɪ/	bought /bɔːt/	bought /bɔːt/	erosi
catch /kætʃ/	caught /kɔːt/	caught /kɔːt/	harrapatu, hartu
choose /tʃuːz/	chose /tʃəʊz/	chosen /'tʃəʊzn/	aukeratu
come /kʌm/	came /keɪm/	come /kʌm/	etorri
cost /kɒst/	cost /kɒst/	cost /kɒst/	kostatu
cut /kʌt/	cut /kʌt/	cut /kʌt/	moztu
deal /diːl/	dealt /delt/	dealt /delt/	salerosi, tratuan ibili
dig /dɪg/	dug /dʌg/	dug /dʌg/	aitzurtu, zuloa egin
do /duː/	did /dɪd/	done /dʌn/	egin
draw /drɔː/	drew /druː/	drawn /drɔːn/	marraztu
dream /driːm/	dreamt / dreamed /dremt/driːmd/	dreamt / dreamed /dremt/driːmd/	amets egin
drink /drɪŋk/	drank /dræŋk/	drunk /drʌŋk/	edan
drive /draɪv/	drove /drəʊv/	driven /'drɪvn/	gidatu
eat /iːt/	ate /eɪt/	eaten /'iːtn/	jan
fall /fɔːl/	fell /fel/	fallen /'fɔːln/	erori
feed /fiːd/	fed /fed/	fed /fed/	elikatu
feel /fiːl/	felt /felt/	felt /felt/	sentitu
fight /faɪt/	fought /fɔːt/	fought /fɔːt/	borrokatu
find /faɪnd/	found /faʊnd/	found /faʊnd/	aurkitu
fly /flaɪ/	flew /fluː/	flown /fləʊn/	hegan egin
forget /fə'get/	forgot /fə'gɒt/	forgotten /fə'gɒtn/	ahaztu
forgive /fə'gɪv/	forgave /fə'geɪv/	forgiven /fə'gɪvn/	barkatu
freeze /friːz/	froze /frəʊz/	frozen /'frəʊzn/	izoztu
get /get/	got /gɒt/	got /gɒt/	lortu, jaso
give /gɪv/	gave /geɪv/	given /'gɪvn/	eman
go /gəʊ/	went /went/	gone /gɒn/	joan
grow /grəʊ/	grew /gruː/	grown /grəʊn/	hazi
hang /hæŋ/	hung / hanged /hʌŋ/hæŋd/	hung / hanged /hʌŋ/hæŋd/	eseki
have /hæv/	had /hæd/	had /hæd/	eduki
hear /hɪə/	heard /hɜːd/	heard /hɜːd/	entzun
hide /haɪd/	hid /hɪd/	hidden /'hɪdn/	ezkutatu
hit /hɪt/	hit /hɪt/	hit /hɪt/	jo
hold /həʊld/	held /held/	held /held/	eutsi
hurt /hɜːt/	hurt /hɜːt/	hurt /hɜːt/	zauritu, min eman
keep /kiːp/	kept /kept/	kept /kept/	gorde, mantendu
know /nəʊ/	knew /njuː/	known /nəʊn/	jakin, ezagutu
lay /leɪ/	laid /leɪd/	laid /leɪd/	jarri, hedatu
lead /liːd/	led /led/	led /led/	zuzendu, gidatu
learn /lɜːn/	learnt / learned /lɜːnt/lɜːnd/	learnt / learned /lɜːnt/lɜːnd/	ikasi
leave /liːv/	left /left/	left /left/	utzi, irten
lend /lend/	lent /lent/	lent /lent/	prestatu
let /let/	let /let/	let /let/	baimena eman, utzi
lie /laɪ/	lay /leɪ/	lain /leɪn/	etzan

BASE FORM (V1)	PAST SIMPLE (V2)	PAST PARTICIPLE (V3)	EUSKARA
lie /laɪ/ (regular verb)	lied /laɪd/	lied /laɪd/	gezurra esan
light /laɪt/	lit /lɪt/	lit /lɪt/	piztu
lose /luːz/	lost /lɒst/	lost /lɒst/	galdu
make /meɪk/	made /meɪd/	made /meɪd/	egin
mean /miːn/	meant /ment/	meant /ment/	esan nahi izan
meet /miːt/	met /met/	met /met/	elkar ezagutu, bildu
pay /peɪ/	paid /peɪd/	paid /peɪd/	ordaindu
put /pʊt/	put /pʊt/	put /pʊt/	jarri, ipini
read /riːd/	read /red/	read /red/	irakurri
ride /raɪd/	rode /rəʊd/	ridden /'rɪdn/	gainean ibili
ring /rɪŋ/	rang /ræŋ/	rung /rʌŋ/	deitu
rise /raɪz/	rose /rəʊz/	risen /'rɪzn/	jaso, altxatu
run /rʌn/	ran /ræn/	run /rʌn/	korrika egin
say /seɪ/	said /sed/	said /sed/	esan
see /siː/	saw /sɔː/	seen /siːn/	ikusi
sell /sel/	sold /səʊld/	sold /səʊld/	saldu
send /send/	sent /sent/	sent /sent/	bidali
set /set/	set /set/	set /set/	ezarri, ipini
sew /səʊ/	sewed /səʊd/	sewn /səʊn/	josi
shake /ʃeɪk/	shook /ʃʊk/	shaken /'ʃeɪkn/	eragin, astindu
shine /ʃaɪn/	shone /ʃɒn/	shone /ʃɒn/	distiratu
shoot /ʃuːt/	shot /ʃɒt/	shot /ʃɒt/	tiro egin
show /ʃəʊ/	showed /ʃəʊd/	shown /ʃəʊn/	erakutsi
shut /ʃʌt/	shut /ʃʌt/	shut /ʃʌt/	itxi
sing /sɪŋ/	sang /sæŋ/	sung /sʌŋ/	abestu
sink /sɪŋk/	sank /sæŋk/	sunk /sʌŋk/	urperatu, hondoratu
sit /sɪt/	sat /sæt/	sat /sæt/	eseri
sleep /sliːp/	slept /slept/	slept /slept/	lo egin
smell /smel/	smelt / smelled /smelt/smeld/	smelt / smelled /smelt/smeld/	usaindu
speak /spiːk/	spoke /spəʊk/	spoken /'spəʊkn/	hitz egin
spell /spel/	spelt / spelled /spelt/speld/	spelt / spelled /spelt/speld/	letreiatu
spend /spend/	spent /spent/	spent /spent/	gastatu, igaro
spill /spɪl/	spilt / spilled /spɪlt/spɪld/	spilt / spilled /spɪlt/spɪld/	isuri
spoil /spɔɪl/	spoilt / spoiled /spɔɪlt/spɔɪld/	spoilt / spoiled /spɔɪlt/spɔɪld/	hondatu, mimatu
spread /spred/	spread /spred/	spread /spred/	igurtzi, hedatu
spring /sprɪŋ/	sprang /spræŋ/	sprung /sprʌŋ/	jauzi egin
stand /stænd/	stood /stʊd/	stood /stʊd/	zutik egon
steal /stiːl/	stole /stəʊl/	stolen /'stəʊln/	lapurtu
stick /stɪk/	stuck /stʌk/	stuck /stʌk/	itsatsi
sting /stɪŋ/	stung /stʌŋ/	stung /stʌŋ/	ziztatu, heldu
swear /sweə/	swore /swɔː/	sworn /swɔːn/	zin egin
sweep /swiːp/	swept /swept/	swept /swept/	erratzatu, eskobatu
swim /swɪm/	swam /swæm/	swum /swʌm/	igeri egin
take /teɪk/	took /tʊk/	taken /'teɪkn/	hartu
teach /tiːtʃ/	taught /tɔːt/	taught /tɔːt/	irakatsi
tear /teə/	tore /tɔː/	torn /tɔːn/	urratu, zartatu
tell /tel/	told /təʊld/	told /təʊld/	esan, kontatu
think /θɪŋk/	thought /θɔːt/	thought /θɔːt/	pentsatu
throw /θrəʊ/	threw /θruː/	thrown /θrəʊn/	jaurti, bota
understand /ʌnde'stænd/	understood /ʌnde'stʊd/	understood /ʌnde'stʊd/	ulertu
wake up /'weɪk ʌp/	woke up /'wəʊk ʌp/	woken up /'wəʊkn ʌp/	esnatu
wear /weə/	wore /wɔː/	worn /wɔːn/	jantzita eraman
win /wɪn/	won /wʌn/	won /wʌn/	irabazi
write /raɪt/	wrote /rəʊt/	written /'rɪtn/	idatzi